

ODC

945.1

923.4

FOLIA FORESTALIA 134

METSÄNTUTKIMUSLAITOS · INSTITUTUM FORESTALE FENNIAE · HELSINKI 1972

AARNE REUNALA — ILPO TIKKANEN

METSÄTILANOMISTAJAT METSÄTALOUDEN
EDISTÄMISTOIMINNAN KOHTEENA
KESKI-SUOMESSA

NON-FARMER FOREST OWNERS AND
PROMOTION OF PRIVATE FORESTRY

- N:ot 1—18 on lueteltu Folia Forestalia-sarjan julkaisuissa 1—41.
 Nos. 1—18 are listed in publications 1—41 of the Folia Forestalia series.
- N:ot 19—55 on lueteltu Folia Forestalia-sarjan julkaisuissa 19—96.
 Nos. 19—55 are listed in publications 19—96 of the Folia Forestalia series.
- N:ot 56—98 on lueteltu Folia Forestalia-sarjan julkaisuissa 56—133.
 Nos. 56—98 are listed in publications 56—133 of the Folia Forestalia series.
- 1971 No 99 Yrjö Vuokila: Harvennusmallit luontaisesti syntyneille männiköille ja kuusikoille.
 Gallringsmallar för icke planterade tall- och granbestånd i Finland.
 Thinning models for natural pine and spruce stands in Finland. 2,—
- No 100 Esko Leinonen ja Kalevi Pullinen: Tilavuuspaino-otanta kuitupuun mittauksessa.
 Green density sampling in pulpwood scaling. 2,—
- No 101 IUFRO, Section 31, Working Group 4: Forecasting in forestry and timber economy
 5,—
- No 102 Sulo Väänänen: Yksityismetsien kantominnat hakkuuvuonna 1969/70.
 Stumpage prices in private forests during cutting season 1969/70. 1,—
- No 103 Matti Ahonen: Tutkimuksia kanto- ja juuriapuun korjuusta I. Kokeilu puiden kaatamisesta juurakkoineen.
 Studies on the harvesting of stumps and roots in Finland I. Experiment with the felling of trees with their rootstock. 2,—
- No 104 Ole Oskarsson: Plusmetsiköiden valintaero ja jalostusvoiton ennuste.
 Selection differential and the estimation of genetic gain in plus stands. 1,50
- No 105 Pertti Harstela: Työjärjestyksen vaikutus tynkäkarsitun ja likipituisen kuusikuitupuun teossa.
 The effect of the sequence of work on the preparation of approximately 3-m, rough-limbed spruce pulpwood. 2,50
- No 106 Hannu Vehviläinen: Metsätyömiesten moottorisahakustannukset 1969—1970.
 Power-saw costs of forest workers in 1969—1970 3,—
- No 107 Olli Uusvaara: Vaneritehtaan jätepuusta valmistetun hakkeen ominaisuuksista.
 On the properties of chips prepared from plywood plant waste. 2,50
- No 108 Pentti Hakkila: Puutavaran vaurioitumisesta leikkuuterää korjuutyössä käytettäessä.
 On the wood damage caused by shear blade in logging work. 2,—
- No 109 Metsänviljelykustannusten toimikunnan mietintö.
 Report of the committee on the costs of forest planting and seeding. 9,—
- No 110 Kullervo Kuusela — Alli Salovaara: Kainuun, Pohjois-Pohjanmaan, Koillis-Suomen ja Lapin metsävarat vuosina 1969—70.
 Forest resources in the Forestry Board Districts of Kainuu, Pohjois-Pohjanmaa, Koillis-Suomi and Lappi in 1969—70. 5,50
- No 111 Kauko Aho ja Klaus Rantapuu: Metsätraktorien veto- ja nousukyvyistä rinteessä.
 On slope-elevation performance for forest tractors. 2,—
- No 112 Erkki Ahti: Maaveden jännityksen mittaamisesta tensiometrillä.
 Use of tensiometer in measuring soil water tension. 1,—
- No 113 Olavi Huikari — Eero Paavilainen: Metsänparannustyöt ja luonnon moninaiskäyttö.
 Forest improvement works and multiple use of nature. 2,—
- No 114 Jouko Virta: Yksityismetsänomistajien puunmyyntialttius Länsi-Suomessa vuonna 1970.
 Timbers-sales propensity of private forest owners in western Finland in 1970. 6,—
- No 115 Veijo Heiskanen ja Pentti Rikkinen: Tukkien todellisen kiintomitan mittaamisessa käytettävät muunto- ja kuutioimisluvut. Sahatukkien mittaus- ja hinnoittelututkimukseen 1970 perustuvat taulukot. 1,—
- No 116 Veijo Heiskanen: Tyvitukkien ja muiden tukkien koesahauksia Pohjois-Suomessa.
 Test sawings of butt logs and top logs in Northern Finland. 2,50
- No 117 Paavo Tiihonen: Suomen pohjoispuoliskon mäntytukkipuusto v. 1969—70.
 Das Kiefernstarkholz der nördlichen Landeshälfte Finnlands i.J. 1969—70. 2,—
- No 118 Pertti Harstela: Moottorisahan värinän vaikutuksesta työntekijän käsiin.
 On the effect of motor saw vibration on the hands of forest worker. 1,50
- No 119 Lorenzo Runeberg: Plastics as a raw-material base for the paper industry in Finland.
 Muovit paperiteollisuuden raaka-aineena Suomessa. 2,50
- No 120 Esko Salo — Risto Seppälä: Kiinteistöjen polttoraakapuun käytön väli-inventointi vuosina 1969/70.
 Fuelwood consumption on farms and in buildings, intermediate inventory, 1969/70. 3,—
- No 121 Heikki J. Kunnas: Forestry in national accounts.
 Metsätalouden kansantulo-osuuden laskenta. 2,—
- No 122 Pentti Kuokkanen: Metsänviljelytaimien kasvatuskustannukset vuosina 1969 ja 1972.
 Costs of growing forest-tree seedlings in nurseries in 1969 and 1972. 2,50
- No 123 Juhani Numminen: Puulevyjen käyttö Uudenmaan talousalueella v. 1967 valmistuneissa rakennuksissa.
 The use of wood-based panels in buildings completed in 1967 in the Uusimaa Economic Region. 2,50
- No 124 Markku Simula: An econometric model of the sales of printing and writing paper. 3,—
- No 125 Risto Seppälä: Simulation of timber-harvesting systems.
 Puun korjuuketjujen simulointi. 4,—

Aarne Reunala – Ilpo Tikkanen

METSÄTILANOMISTAJAT METSÄTALOUDEN EDISTÄMISTOIMINNAN
KOHTEENA KESKI-SUOMESSA

Non-farmer Forest Owners and Promotion of Private Forestry

Summary in English see page 4

ALKUSANAT

Tämä tutkimus liittyy osana suomalaista metsänomistajaa koskevien tutkimusten joukkoon. Virikkeenä tutkimukselle ja myös sen taustana on ollut Metsäntutkimuslaitoksen metsäekonomian osastolla käynnissä oleva metsänomistuksen rakennemuutostutkimus, jota suorittaa metsänhoitaja AARNE REUNALA. Tiedot metsätilanomistajien lukumäärästä ja metsäpinta-alaosuudesta antoivat mahdollisuuden ryhtyä selvittämään metsätalouden edistämistoiminnan kohdistumista. Sysäyksen tutkimuksen nopealle liikkeellelähdölle antoi Suomen Metsätieteellisen Seuran myöntämä apuraha.

Tutkimus suoritettiin Keski-Suomessa, jossa piirimetsälautakunta ystävällisesti antoi mahdollisuuden arkistoaineiston hankkimiseen. Päämetsänhoitaja UUNO AROMAA samoin kuin muukin piirimetsälautakunnan henkilökunta opastivat aineiston keräämisen yksityiskohdissa. Silloinen metsäylioppilas, nykyinen metsänhoi-

taja ILPO TIKKANEN kokosi aineiston. Positiivista käännyttiin sekä piirimetsälautakunnan että metsänhoitoyhdistysten metsäteknikoiden puoleen, jotka kiireittensä keskellä kesä- ja loka-kuussa täyttivät ajankäyttöään koskeneet lomakkeet. Lisäksi he antoivat tietoja muustakin metsänhoitoyhdistysten toiminnasta.

Tutkimuksen suunnittelussa, jonka tekijät yhdessä suorittivat, auttoi professori PÄIVIÖ RIIHINEN. Käsikirjoitus on valmistettu siten, että AARNE REUNALA on kirjoittanut luvut 1.1 ja 1.3 ja ILPO TIKKANEN luvut 1.2, 2, 3 ja 4. Tohtorit VELI-PEKKA JÄRVELÄINEN ja MATTI PALO lukivat käsikirjoituksen. Konekirjoitustyön suorittivat LAURA COLLANDER ja KAIJA WESTIN, kuvat piirsi MAIJALIISA SOVERI. DAVID COPE, A.B. tarkasti englanninkielisen tekstin.

Kiitän Suomen Metsätieteellistä Seuraa ja kaikkia tutkimukseen osallistuneita.

Helsingissä, joulukuussa 1971

Lauri Heikinheimo

SISÄLLYS

	sivu
ALKUSANAT	1
TAULUKKOLUETTELO	3
KUVALUETTELO	3
SUMMARY	4
LIST OF TABLES	6
LIST OF FIGURES	6
0. TIIVISTELMÄ	7
1. TUTKIMUKSEN TAUSTA JA TUTKIMUSTEHTÄVÄ	8
1.1 Metsänomistajat tutkimuksen kohteena. Tutkimustehtävä	8
1.2 Metsätalouden edistämistoiminta	9
1.3 Yksityismetsänomistuksen rakennemuutos	10
2. TUTKIMUSMENETELMÄ JA AINEISTO	11
3. METSÄTILANOMISTAJAT METSÄTALOUDEN EDISTÄMISTOIMINNAN KOHTEENA .	13
3.1 Metsätalouden suunnittelu	13
3.2 Metsänparannustyöt	15
3.21 Varsinaiset metsänparannuslain mukaiset suunnitelmat	15
3.22 Peltojen metsitykset metsänparannuslain 6 a §:n mukaan	21
3.23 Peltojen metsitykset pellonvarauslain mukaan	21
3.3 Metsänomistajien koulutus	22
3.31 Metsänhoitoyhdistykset	22
3.32 Saarijärven metsäkoulu	24
3.4 Metsäteknikoiden ammattiapu	25
3.5 Metsän rauhoitukset	26
4. TUTKIMUKSEN METSÄPOLIITTINEN MERKITYS	28
VIITEKIRJALLISUUS	29
LIITE 1. Metsäteknikoiden ajankäyttölomake	30
LIITE 2. Kyselylomake metsänhoitoyhdistysten koulutustoiminnasta	32

TAULUKKOLUETTELO

	sivu
1. Voimassa olleiden metsätalous- ja metsälösuunnitelmien lukumäärä vuonna 1971 Keski-Suomessa	13
2. Voimassa olleiden metsätalous- ja metsälösuunnitelmien pinta-ala vuonna 1971 Keski-Suomessa	14
3. Varsinaiset metsänparannuslain mukaiset suunnitelmat vuonna 1970 Keski-Suomessa . . .	15
4. Varsinaiset MPL:n mukaiset suunnitelmat suunnitelmalajeittain vuonna 1970	17
5. Metsänparannuslain 6 a §:n mukaan toteutetut peltojen metsityssuunnitelmat vuonna 1970 Keski-Suomessa	20
6. Pellonvarauslain mukaiset peltojen metsityssuunnitelmat vuonna 1970 Keski-Suomessa . .	21
7. Metsänhoitoyhdistysten järjestämät metsänomistajien koulutustilaisuudet ja niiden osanottajat 1. 1–30. 6. 1971 Keski-Suomessa	23
8. Metsänomistajien koulutus Saarijärven metsäkoululla 1. 1. 1969–31. 7. 1971	24
9. Keski-Suomen piirimetsälautakunnan ja metsänhoitoyhdistysten metsäteknikoiden työajan kohdistuminen eri yksityismetsänomistajaryhmien metsälöihin kesäkuussa ja lokakuussa 1971.	25
10. Metsäteknikoiden suorittamien toimitusten lukumäärän jakautuminen metsälösuuruusluokittain ja ammattiryhmittäin kesäkuussa ja lokakuussa 1971	27
11. Voimassa olleet metsän rauhoitukset 6. 10. 1970 Keski-Suomessa	27

KUVALUETTELO

1. Metsätilanomistajien osuus vuonna 1971 voimassa olleista metsätalous- ja metsälösuunnitelmista Keski-Suomessa	14
2. Metsätilanomistajien osuus varsinaisista MPL:n mukaisista suunnitelmista Keski-Suomessa, kaikki suunnitelmalajit	16
3. Metsätilanomistajien osuus laadituista metsänviljelysuunnitelmista Keski-Suomessa	18
4. Metsätilanomistajien osuus laadituista lannoitusuunnitelmista Keski-Suomessa	18
5. Metsätilanomistajien osuus laadituista taimikonhoitosuunnitelmista Keski-Suomessa	19
6. Metsätilanomistajien osuus normaaleista MPL:n mukaisista peltojen metsityssuunnitelmista Keski-Suomessa	19
7. Metsätilanomistajien osuus MPL:n 6 a §:n mukaisista peltojen metsityssuunnitelmista Keski-Suomessa	20
8. Metsätilanomistajien osuus pellonvarauslain mukaisista peltojen metsityssuunnitelmista Keski-Suomessa	22
9. Metsätilanomistajien osuus Keski-Suomen metsänhoitoyhdistysten 1. 1–30. 6. 1971 järjestämien koulutustilaisuuksien osanottajamäärästä	23
10. Keski-Suomen piirimetsälautakunnan ja metsänhoitoyhdistysten metsäteknikoiden työajan kohdistuminen metsätilanomistajien metsälöihin kesäkuussa ja lokakuussa 1971 . . .	26

SUMMARY

During the last ten years several studies of private forest owners and their behaviour have been made in Finland. Attempts to develop a general theory of forest owners' behaviour have been made and factors influencing silvicultural activity, timber sales and attitudes towards forestry promotion have been studied.

The present study deals with the same subject, the private forest owner, but the point of view is different. Here the object of interest is not the forest owners' behaviour but the action of forestry promotion organizations (the District Forestry Boards and the Forest Management Associations). The purpose of this study is to discover the extent to which forestry promotion is directed towards the new and expanding group of forest owners, the non-farmers. Keski-Suomi (the Forestry Board District of Keski-Suomi in Middle Finland) was chosen as the study area because basic information on the structure of forest ownership was available there. Data was collected during the period June-October 1971 from the archives of the District Forestry Board and by means of a questionnaire sent to the forest technicians of the District Forestry Board (20) and of the Forest Management Associations (52). Road building and basic improvement work on peatlands were omitted from the study because they are normally carried out with several forest owners as participants and one private forest owner's activity does not much affect his participation.

The basis of the study is the position of non-farmers in the structure of forest ownership in Keski-Suomi: in 1970 non-farmers accounted for 21 % of the privately owned forest area and 30 % of the number of private forests. From a comparison between these percentages and the share of forestry promotion directed to non-farmers, a picture of the relative distribution of forestry promotion in Keski-Suomi emerged. It should be kept in mind that it is

not possible to generalize these results to cover all of Finland.

Forest management plans had been drawn up for non-farmers relatively more than for farmers: the non-farmers' share was 30 % of the area planned. From this it appears that non-farmers are more rational in their forestry practice than farmers. However, small forests owned by non-farmers seemed to remain outside planning activities. (Tables 1 & 2, Figure 1, pages 13, 14)

Relatively more basic improvement work was done in the forests of non-farmers than in those of farmers. This was shown both by the amount of financial aid to non-farmers (25 % of the total aid) and the forest area for which aid was given (26 % owned by non-farmers). In particular, non-farmers were active in the afforestation of arable land (non-farmers' share 31-41 %) and forest fertilization (non-farmers' share 31 %). Basic improvement work was directed to forests bigger than average. (Tables 3-6, Figures 2-8, pages 15-22).

About 75 % of the working time of forest technicians was directed to private forests in June and October 1971. Of this amount, relatively more was given to non-farmers (their share was 23-28 %) than to farmers. Of this professional aid, 60 % was used on larger-than-average forests. (Tables 9 & 10, Figure 10, pages 25-27).

In contrast to other types of promotion, non-farmers were relatively less active in forest education organized by the Forest Management Associations. The so-called educational house evenings were in the first half of 1971 the most important means of education when considering the number of participants, of which non-farmers accounted for only 8 %. Non-farmers also attended short courses at the Saarijärvi Forestry School relatively less often than farmers: of the participants, 7 % were non-farmers. Of all educational activities, non-farmers' share

was 11 %. (Tables 7 & 8, Figure 9, pages 23–24).

No effort was made to find out the reasons for this low participation of non-farmers. However, it appears that a couple of factors have had an effect on this. Non-farmers don't have equal possibilities for education because they live far away from their forests: about two thirds of the non-farmers lived outside the commune where their forest was situated. Since a great deal of the educational activity takes place on the communal level, non-farmers are less likely to be able to participate. Secondly it is possible that non-farmers don't feel the need for education since they often let forest technicians take care of all the work in their forests. But whatever the reasons, a careful study of the ends and means of forest education should be made in order to be able to improve its effectiveness.

Taken as a whole, non-farmer forest owners got relatively more forestry promotion than farmers. The only clear exception was education, in which non-farmers did not take part as much as farmers. In addition, a large number of small forests owned by non-farmers were not involved in any forestry-promotion activity. The abundant services of promotional organizations to non-farmers may be one reason for the fact that only 6 % of the forest area subject to closings to cutting under the Private Forestry Law was owned by non-farmers. The high level of prosperity in the group of non-farmers may also explain the small number of forests subject to closings to cutting (Table 11, page 27).

In spite of the fact that these results are based on a regionally restricted study, their significance for forest policy can be briefly discussed. In the first place, it seems that the group of non-farmer forest owners is dichotomous: small forests owned by this group remain outside forestry planning, basic improvement work and professional aid, whereas large forests get all types of promotion. It is quite probable that the proportion of small forests will increase as the structure of forest ownership continues to change; sooner or later it will be important to be able to influence the production of these forests, too.

Secondly, it seems that non-farmers are increasingly willing to let forest technicians make decisions about their forests. This is the result of both the rational attitude of non-farmers towards forestry and the fact that they live quite a distance from their forest. Thus there will be a need to increase the number of promotional personnel, especially forest technicians.

As for extension education, there is no reason to stop trying to educate non-farmer forest owners even though they often have a forest technician supervising work in their forests. Instead, the aim must be changed so that more attention is paid to creating and maintaining a positive attitude towards forestry. Teaching about practical work in the forest should comprise only a small part of the educational effort directed at non-farmer forest owners.

LIST OF TABLES

	page
1. Number of forest management plans in effect in 1971 in Keski-Suomi	13
2. Area under forest management plans in 1971 in Keski-Suomi	14
3. Forestry plans under the Forest Improvement Law in 1970 in Keski-Suomi	15
4. Forestry plans under the Forest Improvement Law by plan types in 1970 in Keski-Suomi	17
5. Afforestation plans under paragraph 6a of the Forest Improvement Law in 1970 in Keski-Suomi	20
6. Afforestation plans under the Field Reservation Law in 1970 in Keski-Suomi	21
7. Educational activity of the Forest Management Associations in Keski-Suomi between 1st January and 30th June 1971	23
8. Short courses at the Saarijärvi Forestry School between 1st January 1969 and 31st July 1971	24
9. Distribution of working time of the forest technicians of the District Forestry Board and the Forest Management Associations in Keski-Suomi in June and October 1971	25
10. Distribution of projects carried out by the forest technicians of the District Forestry Board and the Forest Management Associations in Keski-Suomi in June and October 1971	27
11. Forests closed to cutting under the Private Forestry Law in October 1970 in Keski-Suomi	27

LIST OF FIGURES

1. The percentage share of forest management plans held by non-farmer forest owners in 1971 in Keski-Suomi	14
2. The percentage share of forestry plans held by non-farmer forest owners under the Forest Improvement Law (Figures 3–6 combined)	16
3. The percentage share of forest regeneration plans held by non-farmer forest owners	18
4. The percentage share of forest fertilization plans held by non-farmer forest owners	18
5. The percentage share of seedling-stand improvement plans held by non-farmer forest owners	19
6. The percentage share of normal afforestation plans held by non-farmer forest owners under the Forest Improvement Law	19
7. The percentage share of afforestation plans held by non-farmer forest owners under paragraph 6a of the Forest Improvement Law	20
8. The percentage share of afforestation plans held by non-farmer forest owners under the Field Reservation Law	22
9. The percentage share of attendance at educational activities of the Forest Management Associations for non-farmer forest owners	23
10. Proportion of working time of the forest technicians of the District Forestry Board and the Forest Management Associations spent on work for non-farmer forest owners in June and October 1971	26

0. TIIVISTELMÄ

Suomessa on tehty lukuisia metsänomistajia ja heidän käyttäytymistään koskevia tutkimuksia viimeisten kymmenen vuoden aikana. On kehitetty metsänomistajien metsätaloudellisen käyttäytymisen teoreettista viitekehystä, tutkittu metsänhoidollista ja puunmyyntikäyttäytymistä ja asenteita metsätalouden edistämiseen. Tämä tutkimus liittyy samaan aihepiiriin mutta tarkastelu tapahtuu pitäen lähtökohtana metsätalouden edistämisenorganisaatioiden toimintaa. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää metsätalouden edistämistoiminnan kohdistuminen uuteen ja suurenevaan metsänomistajaryhmään, metsätilanomistajiin. Tutkimusalueeksi valittiin Keski-Suomen piirimetsälautakunnan alue, josta tarpeelliset tiedot metsänomistusrakenteesta oli saatavissa. Aineisto kerättiin kesä-lokakuussa 1971 piirimetsälautakunnan arkistoista ja postikyselyllä, joka osoitettiin sekä piirimetsälautakunnan että metsänhoitoyhdistysten metsäteknoille. Metsänparannuspiirin suorittamat metsänparannustyöt jätettiin tutkimuksen ulkopuolelle, koska ne tavallisesti toteutetaan laajoina yhteishankkeina, joihin osallistuminen riippuu vain vähän yksityisen metsänomistajan aktiivisuudesta.

Tutkimuksen perustana on tieto, jonka mukaan metsätilanomistajat omistivat vuonna 1971 21 % Keski-Suomen yksityismetsälöiden pinta-alasta ja 30 % niiden lukumäärästä. Tulokset esitetään siten, että kunkin edistämistoiminnan muodon kohdalla verrataan metsätilanomistajiin kohdistuneen edistämistoiminnan suhteellista määrää heidän metsäpinta-ala- tai metsälölukumääräosuuteensa. Tuloksia tarkasteltaessa on syytä pitää mielessä, että niiden perusteella ei voida tehdä koko maata koskevia yleistyksiä.

Metsätilanomistajille oli laadittu metsätaloudella ja metsälösuunnitelmia suhteellisesti enemmän kuin maanviljelijöille. Metsätaloussuunnitelmien pinta-alasta metsätilanomistajien osuus oli 35 %, metsälösuunnitelmien pinta-alasta 24 %. Metsätilanomistajat näyttävät tämän perusteella olevan aktiivisempia metsätalouden suunnittelussa kuin maanviljelijät. Pienet metsätilanomistajien metsälöt näyttivät jäävän suunnitelmallisen toiminnan ulkopuolelle.

Metsänparannustoiminta kohdistui suhteellisesti enemmän metsätilanomistajien kuin maanviljelijöiden metsälöihin. Tätä osoittivat sekä metsänparannuslain mukaan myönnetty avus-

tuksen määrä (metsätilanomistajien osuus 25 %) että avustusta saanut metsäpinta-ala (26 %). Eri-tyisen runsaasti metsätilanomistajille suoritettiin peltojen metsitystä (osuus 31–41 %) ja päätelannoitusta (osuus 31 %). Metsänparannustoiminta keskittyi keskimääräistä suuremmille metsätilanomistajien tiloille.

Metsänhoitoyhdistysten koulutustoiminta kohdistui enemmän maanviljelijöihin kuin metsätilanomistajiin. Tupaillat olivat tammi-kesäkuussa 1971 osanottajamäärällä punniten tärkein koulutusmuoto. Vain 8 % tupailtojen osanottajista oli metsätilanomistajia. Saarijärven metsäkoulun kurssitoimintaan (ns. isäntäkurseja ei luettu mukaan) metsätilanomistajat osallistuivat vähemmän kuin maanviljelijät. Metsätilanomistajia oli 7 % kurssien osanottajista. Kaikkien koulutusmuotojen yhteisestä osanottajamäärästä oli 11 % metsätilanomistajia. Tutkimuksessa ei selvitetty, mistä metsätilanomistajien vähäinen osallistuminen koulutustilaisuuksiin johtui. Tähän saattoi vaikuttaa ensiksikin se, että metsätilanomistajilla ei asuinpaikkansa takia ole mahdollisuuksia osallistua koulutustoimintaan ja toiseksi, he eivät ehkä koe koulutusta mielekkäänäkään, vaan antavat metsäteknoiden hoitaa kaikki metsälönsä vaatimat työt. Metsänomistajien koulutuskysymyksiä olisi tarpeen tarkastella yksityiskohtaisemmin tutkimuksen avulla.

Piirimetsälautakunnan ja metsänhoitoyhdistysten metsäteknoiden työajasta noin 75 % kohdistui yksityisiin metsänomistajiin kesäkuussa ja lokakuussa 1971. Tästä ammattiapuun käytetystä ajasta suhteellisesti enemmän (23–28 %) kohdistui metsätilanomistajille kuin maanviljelijöille. Ammattiavusta noin 60 % kohdistui keskimääräistä suurempiin metsälöihin. Piirimetsälautakunnan ja metsänhoitoyhdistysten metsäteknoiden ammattiavun jakautumisessa eri metsänomistajaryhmille ei ollut eroja.

Kokonaisuutena tarkasteltuna metsätilanomistajat saivat edistämisenorganisaation palveluksia enemmän kuin maanviljelijät. Ainoana ja selvänä poikkeuksena tästä oli koulutustoiminta, joka ei tavoittanut metsätilanomistajia. Myös pienet metsätilanomistajien metsälöt jäivät suuseksi osaksi edistämistoiminnan ulkopuolelle.

Edistämisenorganisaatioiden suhteellisen runsaat palvelukset metsätilanomistajille saattavat heijastua myös siinä, että metsätilanomistajien metsiä oli vain 9 % rauhoitettujen metsälöiden

lukumäärästä ja 6 % niiden pinta-alasta. Metsätilanomistajien korkea varallisuustaso selittää myös vähäistä rauhoitettujen metsien määrää.

Huolimatta siitä, että tulokset perustuvat alueellisesti rajoitettuun tutkimukseen, tarkastellaan vielä tutkimuksen metsäpoliittista merkitystä. Ensiksikin näyttää siltä, että metsätilanomistajat-ryhmä on kaksijakoinen: pienet metsätilat jäävät niin metsätalouden suunnittelun, metsänparannustoiminnan kuin ammattiavunkin ulkopuolelle. Rakennemuutoksen edetessä pienikokoisten metsätilojen määrä luultavasti kasvaa, jolloin ei enää ole yhdentekevää minkälaista tuotantoa niillä harjoitetaan.

Toiseksi näyttää siltä, että metsätilanomistajat jättävät metsälöyäänsä koskevat päätökset yhä

enemmän metsäammattimiesten tehtäväksi. Tähän vaikuttavat metsätilanomistajien kaukainen asuinpaikka ja rationaalinen suhtautuminen metsätalouteen. Tämä merkitsee lisääntyvää työpainetta erityisesti ammattiavun antamisessa ja aiheuttanee tarpeen lisätä edistämisenorganisaatioiden työvoiman määrää.

Kolmanneksi tarkastellaan vielä koulutusta. Vaikka metsäammattimiehet hoitaisivatkin metsätilanomistajien metsät, ei metsätilanomistajien koulutusta ole syytä lopettaa. Koulutuksen muotoa on muutettava siten, että ei keskitytä käytännöllisiin kysymyksiin vaan tavoitteeksi otetaan metsätaloudelle myönteisen asennoitumisen säilyttäminen metsätilanomistajien keskuudessa.

1. TUTKIMUKSEN TAUSTA JA TUTKIMUSTEHTÄVÄ

1.1 Metsänomistajat tutkimuksen kohteena.

Tutkimustehtävä

Yksityismetsät ovat keskeisessä asemassa puun tuotannossa. Vuonna 1920 yksityismetsissä oli noin 50 % puuston kuutiomäärästä ja vuonna 1970 noin 80 % (KUUSELA 1971). Ei ole ihme, että yksityismetsänomistajiin on kiinnitetty huomiota jo vuosisadan alusta lähtien. Yksityismetsätaloutta edistämään ja valvomaan on kehitetty laajat organisaatiot: keskusmetsälautakunnat, piirimetsälautakunnat ja metsänhoitoyhdistykset. Nämä organisaatiot kehitettiin ilman mainittavaa tutkimustyötä käytännön ammattimiestaidon varassa.

1960-luvulla jouduttiin uuteen vaiheeseen. Puunjalostusteollisuus oli kasvanut niin voimakkaasti, että oli ryhdyttävä etsimään keinoja puun tuotannon tehostamiseksi. Puun tuotantobiologian, tuotantotekniikan ja korjuutekniikan lisäksi alettiin tutkia ihmisen ja metsän suhdetta. Päämääränä oli selvittää ihmisen, metsänomistajan käyttäytymistä puun tuottajana sekä niitä tekijöitä, jotka säätelevät hänen käyttäytymistään. Tutkimuksen sarjan aloitti RIIHINEN (1963) tutkimuksellaan metsänhoidon tason vaihtelusta Suomen maatilametsillä. Tämä tutkimus herätti kiinnostuksen metsänomistajien käyttäytymistutkimuksia kohtaan ja 1960-

luvun loppupuolella ja vuosikymmenen vaihteessa ilmestyi koko joukko uusia tutkimuksia.

Tutkimukset ovat tähän asti keskittyneet maatilametsätalouteen. HAHTOLA tarkasteli hankintahakkuitten yhteyttä maatilakokonaisuuteen (1967a) sekä yleisemminkin maatilametsätalouden yhteyttä taloudelliseen ja sosiaaliseen ympäristöön (1967b). Näissä tutkimuksissa on keskeisenä pyrkimyksenä luoda yleinen tausta metsänomistajien käyttäytymiselle. Samoin RIIHINEN keskittyi toisessa tutkimuksessaan (1970) yleisen teoreettisen taustan kehittämiseen, vaikka kiinnitti samalla huomiota metsänomistajien asenteisiin metsätalouden edistämistoimintaa kohtaan. HAHTOLA (1971) on myös selvittellyt metsänomistajien käyttäytymisen ominaispiirteitä metsätalouden edistämistoiminnan kannalta.

JÄRVELÄINEN tarkasteli tutkimuksessaan (1971) metsänomistajien metsänhoidollista käyttäytymistä, jonka hän kytki RIIHISEN ja HAHTOLAN selvittämään yleiseen metsänomistajien käyttäytymisen teoreettiseen viitekehykseen. VIRTALA (1971) keskittyi puunmyyntikäyttäytymiseen vaikuttavien tekijöiden etsimiseen. Myös SEPPÄLÄ (1971) tutki hakkuu- ja puunmyyntikäyttäytymistä.

Kokonaisuutena voidaan todeta, että metsänomistajien käyttäytymisen tuntemus alkaa jo

olla monipuolista ja perusteiltaan hallittua. Metsänomistajien käyttäytyminen on pystytty kytkemään tilakohtaisiin taustaedellytyksiin ja yhteiskunnan muutosilmioihin. Eräs puute mainituissa tutkimuksissa (lukuunottamatta VIR-RAN ja SEPPÄLÄN tutkimuksia) on se, että ne ovat keskittyneet maatilametsänomistajien käyttäytymisen tutkimiseen. Ne eivät ole ottaneet huomioon jatkuvasti suurenevaa metsätilanomistajien ryhmää, jonka voi perustellusti arvella poikkeavan maanviljelijöistä metsätaloudellisessa käyttäytymisessä. Käynnissä on tutkimuksia, joilla tämä puute tulee korjatuksi.

Perustan käsillä olevalle tutkimukselle antoi edellä lueteltujen tutkimusten lisäksi REUNALAN tutkimus (1971), jossa selvitetään Keski-Suomen yksityismetsien omistajarakennetta ja siinä tapahtuneita muutoksia. Sen mukaan metsätilanomistajat omistivat vuonna 1970 viidenneksen Keski-Suomen yksityismetsistä. Tämän tutkimustuloksen perusteella kävi mahdolliseksi ryhtyä tarkastelemaan metsätalouden edistämistoimintaa aikaisemmasta poikkeavalta kannalta. Huomiota ei kiinnitetty metsänomistajien mielipiteisiin tai asenteisiin metsätalouden edistämistoimintaa kohtaan, vaan lähtökohdaksi otettiin edistämisenorganisaatioiden toiminta. Nykyinen metsätalouden edistämistoiminta on kehittynyt maatilametsänomistajia silmällä pitäen, erityisesti tämä pätee metsänhoitoyhdistyksiin. Tutkimustehtävänä on selvittää, ovatko edistämisenorganisaatiot kyenneet mukautumaan metsänomistuksen rakennemuutokseen, kohdistuuko edistämistoiminta samassa laajuudessa maatilametsänomistajiin ja metsätilanomistajiin.

Toistaiseksi ei ole tietoa metsätilanomistajien asenteista edistämistoimintaa kohtaan. Tutkimustehtävää muotoiltaessa päädyttiin kuitenkin käsityksen, että tämä ei estä edistämistoiminnan tarkastelua edistämisenorganisaatioista, siis piirimetsälautakunnasta ja metsänhoitoyhdistyksistä käsin. Katsottiin, että jo sillä tiedolla on merkitystä, kohdistuuko edistämistoiminta yhtäläisenä molempiin yksityismetsänomistajaryhmiin. Tämän jälkeen on mahdollista tutkia, johtuvatko mahdolliset erot edistämistoiminnan laajuudessa metsätilanomistajien asenteista tai edistämisenorganisaatioiden sopeutumisvaikeuksista muuttuneeseen toimintakenttään.

1.2 Metsätalouden edistämistoiminta

Yhteiskunta normittaa jäsentensä toimintaa

asettamalla erilaisia oikeuksia ja velvoitteita. Yhteiskunta joutuu valtateinoja käyttämällä puuttumaan yksilöiden toimintaan, milloin se on yleisen edun kannalta haitallista. Lainsäädännöllä on pyritty säätelemään myös metsätaloudellista toimintaa. On pidetty tarpeellisena kehittää lainsäädäntöä ja muodostaa valvonta- ja aatteellisia organisaatioita elinkeinoelämämme kehittymiselle tärkeiden metsävarojen käyttämiseksi kestävyuden periaatetta noudattaen. Metsätalouden edistämisenorganisaatioiden tehtävinä ovat toisaalta metsien käytön valvonta, toisaalta metsätalouden kaikinpuolinen kehittäminen ja puun kasvatuksen lisääminen.

Yksityismetsätalouden edistämistoimintaa suorittavat keskusmetsälautakunnat, piirimetsälautakunnat ja metsänhoitoyhdistykset. Metsälautakuntien tehtävät on määritelty vuoden 1967 metsälautakuntia koskevassa asetuksessa seuraavasti: ”Keskusmetsälautakuntien ja piirimetsälautakuntien tehtävänä on yksityismetsätalouden kaikinpuolinen edistäminen ja yksityismetsälain noudattamisen valvontaa koskevien tehtävien hoitaminen. Piirimetsälautakuntien tehtävistä keskeisimpinä on:

- valvoa yksityismetsälain noudattamista;
- neuvoa ja ohjata maanomistajia puuntuotantoa lisäävien ja muiden yksityismetsätalouden alaan kuuluvien tehtävien suunnittelemisessa ja suorittamisessa sekä antaa näissä tehtävissä, milloin se on metsänhoitoyhdistysten toiminnan täydentämiseksi tarpeellista, ammattiapua niiden ohjeiden mukaisesti, jotka metsähallitus keskusmetsälautakuntaa kuultuaan on antanut;
- kehittää metsäalan yhteistoimintaa;
- suorittaa koulutus-, neuvonta-, tiedotus- ja suhdetoimintaa;
- järjestää metsätaloudellisia retkeilyjä ja kilpailuja.”

Laki metsänhoitoyhdistyksistä vuodelta 1950 määrittelee metsänhoitoyhdistysten aseman seuraavasti: ”Metsänhoitoyhdistys on metsänomistajien yhteenliittymä, jonka tarkoituksena on kohottaa jäsentensä ja muidenkin toimialueensa metsänomistajien metsätaloudellista ammattitaitoa ja -taitoa, ohjata ja kehittää metsän hoitoa ja käyttöä sekä järjestää sitä varten käytettäväksi ammattineuvojan apua samoin kuin muutoinkin edistää metsätaloutta alueellaan”.

Piirimetsälautakuntien ja metsänhoitoyhdistysten suorittama yksityismetsänomistajiin kohdistuva metsätalouden edistämistyö voidaan ja

kaa kahteen päämuotoon: ammattiavun antamiseen ja metsänomistajien koulutustoimintaan. Varsinaisesta edistämistyöstä erillisenä toimintamuotona on vielä piirimetsälautakunnille kuuluva lain toimeenpano ja valvonta.

Ammattiapu on palvelua, jota metsäammattimies suorittaa metsänomistajan toimeksiannosta. Palvelu käsittää metsätaloutta ohjaavia ja kehittäviä toimenpiteitä, joita ovat suunnitelma-, arvioimis- ja luokitustyöt, leimaustoiminta, puukaupallinen edistämistoiminta ja metsänhoitotyöt.

Metsänomistajien koulutus on määritelty Keskusmetsälautakunta Tapiossa seuraavasti: "Koulutuksella metsätalouden edistämistyön osana tarkoitetaan harrastuksen luonteista toimintaa, jonka tavoitteena on saada metsätalouden piirissä toimiva väestö käsittelemään metsää ja puuta ammattitaidolla ja taloudellisesti viisaasti, sekä saada metsätalouden ulkopuolella oleva väestö kiinnostumaan metsäluonnosta ja suhtautumaan aktiivisen myönteisesti metsä- ja puutalouteen." Koulutus jakautuu seuraaviin toimintamuotoihin: suhde- ja tiedotustoiminta, ammattiopetus, neuvonta sekä koulutusvälineistön hankinta ja levittäminen. (MATILAINEN 1963).

Lainvalvontatoiminta kohdistuu ensi sijassa yksityismetsälain noudattamisen valvontaan. Piirimetsälautakunta valvoo myös metsätalouden kestävyyttä asutuslakien vaikutuspiirissä olevissa metsälöissä. Muista laeista mainittakoon tärkeimpinä metsänparannus- ja puutavaranmittauslait, joiden toimeenpanossa ja valvonnassa piirimetsälautakunnat ovat mukana. Piirimetsälautakunnille kuuluu myös eräitä tehtäviä yhteismetsälakiin liittyvissä kysymyksissä. Keskeisiä, myös lakisäätteisiä, tehtäviä ovat metsänhoitoyhdistysten toiminnan valvonta ja kehittäminen. (Tapion vuosikirja 1969).

1.3 Yksityismetsänomistuksen rakennemuutos

Eri metsänomistajaryhmien metsäpinta-alaosuuksien muuttumista sanotaan metsänomistuksen rakennemuutokseksi. Laajasti ottaen rakennemuutos sisältää omistajanvaihdokset kaikkien eri omistajaryhmien välillä, joita Suomessa ovat yksityishenkilöt, valtio, yhtiöt, kunnat ja seurakunnat. Tässä yhteydessä tarkastellaan kuitenkin niitä rakenteellisia muutoksia, joita on tapahtumassa yksityishenkilöiden omistajaryhmässä, koska metsätalouden edistämistoiminta

kohdistuu nimenomaan yksityismetsätalouteen. Lyhyiden vuoksi yksityismetsänomistuksen rakennemuutoksesta käytetään seuraavassa termiä metsänomistuksen rakennemuutos.

Metsänomistuksen rakennemuutos on seurausta koko yhteiskunnan rakenteen muuttumisesta. Tämän vuosisadan alussa noin kolme neljänestä ammatissa toimivasta väestöstä sai toimeentulonsa maa- ja metsätaloudesta. Tällä hetkellä maa- ja metsätalousväestön osuus on noin 21 % (Tilastokeskuksen vuoden 1971 työvoima-arvio) ja vuoteen 2000 osuuden on ennustettu supistuvan alle kymmenen prosentin. Samanaikaisesti maaseudulla asuvan väestön osuus on supistunut: vuosisadan vaihteessa maaseudulla asui 90 % väestöstä, tällä hetkellä siellä asuu noin puolet ja vuosisadan lopulla enää noin 35 %. Näin voimakkaat muutokset heijastuvat myös metsänomistukseen. Yksityismetsät siirtyvät maanviljelijöiltä muissa ammateissa toimivien omistukseen. Näistä käytetään nimitystä metsätilanomistajat.

Metsänomistuksen rakenteesta on käytävissä vasta joitakin alueellisesti rajoitettuja havaintoja. REUNALAN (1971) näytteen mukaan metsätilanomistajat omistivat vuonna 1970 Keski-Suomen yksityismetsien pinta-alasta 21 % ja metsälöiden lukumäärästä noin 30 %. VIRRAN (1971) mukaan metsätilanomistajien hallussa oli vuonna 1970 21 % Länsi-Suomen yli 5 ha kokoisten yksityismetsien pinta-alasta ja 24 % niiden lukumäärästä. SEPPÄLÄN (1971a, 1971b) havaintojen mukaan Keski- ja Itä-Suomessa ja Lounais-Suomen ja Uusimaa-Hämeen piirimetsälautakuntien alueella metsätilanomistajat omistivat noin 15 % metsälöiden pinta-alasta ja 30 % niiden lukumäärästä. Esitetyt luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia, mutta antavat suurpiirteisen kuvan, jonka mukaan noin viidennes Suomen eteläpuoliskon metsälöiden pinta-alasta ja kolmannes niiden lukumäärästä on metsätilanomistajien omistuksessa.

Metsätilanomistajien osuus lisääntyi voimakkaasti 1960-luvulla ja näyttää siltä, että metsätilanomistajien määrä kasvaa jatkuvasti. Vuonna 2000 metsätilanomistajien ennustetaan omistavan noin puolet yksityismetsäalasta. Metsätilanomistajat eroavat monessa suhteessa maanviljelijöistä. Ammatin lisäksi huomattavin ero on asuinpaikassa: Keski-Suomen metsätilanomistajista asui vuonna 1970 59 % metsälökunnan ulkopuolella, kun maanviljelijöillä vastaava osuus oli 12 %. Kaupungissa asui 42 % metsätilan-

omistajista, 6 % maanviljelijöistä. Muita eroja voi luonnehtia siten, että metsätilanomistajat ovat keskimäärin nuorempia ja koulutetumpia kuin maanviljelijät, heidän joukossaan on huomattavan paljon naisia ja he ovat omistaneet metsälön lyhyehkön ajan. (REUNALA 1971).

Toistaiseksi ei ole käytettävissä tutkimushavaintoja siitä, missä määrin metsätilanomistajien asenteet metsätalouden edistämistyötä kohtaan eroavat maanviljelijöiden asenteista. JÄRVELÄISEN (1971) tutkimuksessa verrattiin perinteellisen ja uudenaikaisen maaseutuympäristön maanviljelijämetsänomistajia ja todettiin, että metsänhoidollinen toiminta ja asenteet metsänhoitoa kohtaan ovat kielteisempiä uudenaikaisessa ympäristössä. Tämä saattaa viitata siihen, että myös metsätilanomistajien asenteet metsänhoitoa kohtaan ovat kielteisempiä kuin maanviljelijöillä. RIIHISEN (1970) mukaan metsänomistajat asennoituivat sitä kielteisemmin suunnitteluun ja suoranaisiin metsänhoidollisiin toimenpiteisiin mitä vähemmän he tietävät metsätaloudesta. Nimenomaan metsätilanomistajien metsätaloudellisen tiedon tasoa ei tutkimuksessa mitattu, mutta kun yhdistämme RIIHISEN havainnon siihen, että metsätilanomistajat asuvat kaukana metsälöstään ja usein vielä kaupunkiympäristössä, jossa edellytykset metsätaloudellisen tiedon hankkimiseksi

ovat vähäiset, voimme odottaa, että rakennemuutoksen myötä asenteet metsätaloutta kohtaan muuttuvat kielteisemmiksi. Näiden tutkimustulosten merkityksen arviointiin liittyy kuitenkin vielä monia epävarmuustekijöitä, joista eräs on se, että nykyiset metsätilanomistajat ovat useimmiten ensimmäisen polven metsätilanomistajia, joille on ainakin lapsuudessa ollut välitön kosketus metsäänsä. Asenteet saattavat muuttua, kun omistajiksi tulee toisen ja kolmannen polven metsätilanomistajia, jotka eivät ehkä ole edes käyneet metsässään.

Rakennemuutos asettaa metsätalouden edistämistoiminnan entisestä poikkeavien ongelmien eteen. Metsätilanomistajat asuvat usein kaukana metsälöstään, jolloin heitä ei ole helppo tavoittaa edistämistoiminnan piiriin. Tämä johtuu kahdesta seikasta. Suurenevat etäisyydet metsänomistajan ja metsätalouden edistämisen organisaation välillä aiheuttavat käytännöllisiä yhteydenpitovaikeuksia. *Metsätilanomistajat ovat vaikeammin tavoitettavissa kuin maanviljelijät.* Toiseksi metsätilanomistajien asenteet edistämistyötä ja yleensä metsätaloutta kohtaan näyttävät olevan erilaisia kuin maanviljelijöillä. *Edistämistoiminta voi kohdata asenteellisia esteitä, joiden poistamiseksi edistämisen organisaatioiden perinteelliset toimintatavat eivät riitä.*

2. TUTKIMUSMENETELMÄ JA AINEISTO

Tutkimusalueeksi valittiin Keski-Suomen piirimetsälautakunnan (PML) alue, koska tutkimus liittyy osana REUNALAN (1971) metsänomistuksen rakennemuutostutkimukseen. Aineisto koottiin kesä–lokakuussa 1971 kahdella tavalla: Keski-Suomen piirimetsälautakunnan arkistoista saatiin metsätalouden suunnittelua sekä metsänparannustoimintaa koskeva aineisto. Postikyselyllä kerättiin tiedot metsäteknikoiden kesä- ja lokakuun työpäivien kohdistumisesta eri yksityismetsänomistajaryhmiin, samalla kysyttiin metsänhoitoyhdistysten suorittamaa metsänomistajien koulutustoimintaa. Postitse selvitettiin myös Saarijärven metsäkoululla suoritettu metsänomistajien koulutustoiminta. Tutkimukseen ei otettu mukaan Jyväskylän metsänparannuspiirin toimintaa, koska se keskittyy

laajoihin yhteishankkeisiin, joihin osallistuminen riippuu vain vähän yksityisen metsänomistajan aktiivisuudesta.

Voimassa olevat vuonna 1960 tai myöhemmin laaditut metsätalous- ja metsälösuunnitelmet kerättiin piirimetsälautakunnan arkistoista. Heikkoutena oli tärkeimmän tarvittavan tiedon, metsänomistajan ammatin puuttuminen monessa tapauksessa. Ammattitietojen täydentämiseksi jouduttiin haastattelemaan piirimetsälautakunnan metsänhoitajia sekä puhelimitse piirimetsälautakunnan ja metsänhoitoyhdistysten metsäteknikoita. Tällöin ammattitiedot täytettiin ainoastaan luotettavissa tapauksissa. Puutteita oli myös metsäpinta-alatiedoissa. Aineiston luotettavuutta heikensi myös se, että arkis-

toista saatu suunnitelmien määrä oli vain osa tilastojen mukaan toteutetuista suunnitelmista. Puutteet ammatti- ja pinta-alatietojen kohdalla johtuvat ilmeisesti metsäteknikoiden suuresta työpaineesta, jonka vuoksi huomio suunnitelmia laadittaessa kiinnitetään työn kannalta oleellisimpaan.

Metsänparannustoimintaa koskeva aineisto käsittää varsinaiset metsänparannuslain (MPL:n) mukaiset suunnitelmat, MPL:n 6a §:n peltojen metsityssuunnitelmat sekä pellonvarauslain mukaiset peltojen metsityssuunnitelmat.

Piirimetsälautakunnan arkistosta kerättiin vuonna 1970 toteutetut varsinaiset metsänparannuslain mukaiset suunnitelmat systemaattisena otoksena, johon poimittiin joka toinen suunnitelmatyö. Suunnitelmat sisältävät metsänviljely-, taimikonhoito- ja lannoitus suunnitelmat kivennäismailla, metsänviljelysuunnitelmiin sisältyy myös peltojen metsitystä. Työnjohdon osuus ei ollut saatavissa kaikissa suunnitelmatöissä, jolloin se jouduttiin arvioimaan. Arviointiperusteina käytettiin Metsähallituksen ohjeita joiden mukaan työnjohdon osuus on metsänviljelytyöissä 15 %, taimikonhoitosuunnitelmissa 14 % ja lannoitus suunnitelmissa 10 % hankkeen kokonaiskustannuksista. Metsänhoitoyhdistyksen ollessa hankkeen toteuttajana viljelymateriaalikustannukset ja työnjohdon osuus maksetaan metsänparannusvaroista piirimetsälautakunnan kautta. Tällöin työnjohdon osuuden laskentamenetelmiä oli kaksi: kun maanomistaja itse oli suorittanut metsänviljelytyön, määritettiin työnjohdon osuus suunnitelman *arvioidusta kokonaiskustannuksista*, koska todellisia työpalkkoja ei ollut saatavissa. Jos työt suoritettiin metsänhoitoyhdistyksen kautta saadulla palkkatyövoimalla, laskettiin työnjohdon osuus *todellisista kokonaiskustannuksista*.

Aineistoon otettiin mukaan kaikki vuonna 1970 piirimetsälautakunnan alueella toteutetut MPL:n 6a §:n peltojen metsityssuunnitelmat. Aineisto jäi verraten pieneksi, koska laki tuli voimaan vuonna 1969 ja aineisto käsitti vain vuonna 1970 toteutetut suunnitelmat. Useimmat toteutetuista suunnitelmista laadittiin lainvoimaantumisen vuonna.

Piirimetsälautakunnasta kerättiin myös kaikki pellonvarauslain mukaiset peltojen metsityssuunnitelmat vuodelta 1970. Aineiston keräyksessä ei MPL:n 6a §:n eikä pellonvarausmenettelyn mukaisissa suunnitelmissa otettu mukaan maanomistajalle maksettavaa pellonvarauskor-

vausta. Edistämistoiminnan piiriin kuuluvaksi valtion avustukseksi luettiin tässä yhteydessä ai-noastaan metsänparannuslain mukainen avustus. Kaikissa suunnitelmissa oli samat tietojen-hankintaongelmat: metsänomistajan ammatti ei löytenyt kaikissa tapauksissa, satunnaista puuteellisuutta esiintyi joissakin tapauksissa myös metsäpinta-alatietojen kohdalla.

Piirimetsälautakunnan ja metsänhoitoyhdistysten metsäteknikoilta tiedusteltiin heidän työaikansa kohdistumista eri metsänomistajaryhmien metsälöihin kesäkuussa ja lokakuussa 1971. Käytetty tiedustelulomake on liitteessä 1. Tutkimusajankohdat pyrittiin sijoittamaan edistämistoiminnan kannalta vilkkaimpiin ajankohtiin: kesäkuuhun ajoittuu metsänparannustöiden huippu, lokakuussa suoritetaan valtaosa leimuksista. Vastausprosentti kohosi kesäkuussa 93 %:iin ja lokakuussa 73 %:iin. Metsänhoitoyhdistysten metsäteknikoilta tiedusteltiin ajankäytön lisäksi metsänomistajien osallistumista koulutustoimintaan (lomake liitteessä 2.). Kysely koski metsänhoitoyhdistysten järjestämiä koulutustilaisuuksia 1. 1–30. 6. 1971. Koulutus jaettiin eri toimintamuotoihin: metsäpäivät, retkeilyt, tupailat, esitelmätilaisuudet, metsätaloudelliset kilpailut ja muu koulutustoiminta. Kyselyllä pyrittiin selvittämään eri metsänomistajaryhmien osuus koulutustilaisuuksien osanottajamäärästä.

Myös Saarijärven metsäkoulun suorittamasta metsänomistajien koulutuksesta hankittiin tietoja postitse. Koulutustilaisuuksien osanottajamääriä tutkittiin 1. 1. 1969–31. 7. 1971 väliseltä ajalta. Tutkimuksesta jätettiin pois metsätalouskurssit (ns. isäntäkurssit) sekä muille kuin metsänomistajille tarkoitetut kurssit.

Voimassa olevat metsän rauhoitukset kerättiin piirimetsälautakunnan arkistosta. Lainvalvontaa ja sen toteuttamisena ilmeneviä metsien rauhoittamisia ei voi pitää varsinaisena metsätalouden edistämisenä, mutta ne otettiin mukaan, koska ne heijastavat jossain määrin sitä kuinka hyvin edistämistoiminta on tavoittanut metsänomistajat. Lisäksi tiedot rauhoitetuista metsistä oli helposti saatavissa.

Aineistoja kerätessä metsänomistajat jaettiin kahteen ryhmään. Ryhmään maanviljelijät luettiin ammatissa toimivien lisäksi maanviljelijäeläkeläiset, emännät ja lesket. Ryhmään metsätilanomistajat luettiin kuuluviksi kaikki muissa ammateissa toimivat, muiden ammattien eläkeläiset sekä muutamat, joilla oli ammatiksi mainittu vain herra tai rouva.

3. METSÄTILANOMISTAJAT METSÄTALOUDEN EDISTÄMISTOIMINNAN KOHTEENA

3.1 Metsätalouden suunnittelu

Keski-Suomen piirimetsälautakunnan alueella laadittiin vuosina 1961–70 metsätalous- ja metsälösuunnitelmia seuraavasti (Keski-Suomen PML:n toimintakertomus vuodelta 1970):

	Lukumäärä	Pinta-ala, ha
Metsätaloussuunnitelmia	160	55 770
Metsälösuunnitelmia	1 596	102 720

Metsätaloussuunnitelmat ovat yksityiskoh-
taisia metsänkasvatus- ja hakkuusuunnitelmia yleensä suurille metsätiloille, metsälösuunnitelmat taas suurpiirteisiä metsänkäsittelysuunnitelmia tavallisesti pienille tiloille. Piirimetsälautakunnan arkistossa oli metsätaloussuunnitelmia 117 kpl ja metsälösuunnitelmia 187 kpl eli yhteensä 304 kpl, mikä on 17 % kaikkien voimassaolevien suunnitelmien lukumäärästä. Vähäinen arkistoitu määrä johtuu ilmeisesti siitä, että varsinkin metsänhoitoyhdistysten laatimia metsälösuunnitelmia ei yleensä arkistoida piirimetsälautakuntaan. Taulukossa 1. esitetään laadittujen metsätalous- ja metsälösuunnitelmien lukumäärä sekä metsätilanomistajien osuus laadituista suunnitelmista.

Metsätaloussuunnitelmista 34 % oli tehty metsätilanomistajille. Metsälösuunnitelmissa vastaava prosenttiluku oli 24 %. Molempien suunnitelmalajien yhteismäärästä laadittiin 28 % metsätilanomistajien hallinnassa oleviin metsätiloihin. Verrattaessa metsätilanomistajille laadittujen suunnitelmien suhteellista osuutta metsätilanomistajien suhteelliseen osuuteen Keski-Suomen yksityismetsänomistajien lukumäärästä (30 %) havaitaan, että metsätaloussuunnitelmia laadittiin suhteellisesti enemmän metsätilanomistajille kuin maanviljelijöille, mutta metsälösuunnitelmia sen sijaan suhteellisesti vähemmän. Yhteensä suunnitelmia laadittiin suhteellisesti hiukan vähemmän metsätilanomistajille kuin maanviljelijöille. Taulukossa 2. tarkastellaan laadittuja suunnitelmia pinta-alojen perusteella.

Pinta-ali tiedot puuttuivat 30 suunnitelmasta ja lisäksi ammattitiedot puuttuivat 32 suunnitelmasta. Metsänomistajien ammattijakautuman tarkastelu pinta-ali tietojen pohjalla koostui näin ollen 242 metsälöistä. Metsätilanomistajille laadittujen suunnitelmien pinta-ala oli 30 % koko suunnitelmapinta-alasta. Yksityismetsäalasta metsätilanomistajat omistivat 21 %, joten heille laadittiin suunnitelmia suhteellisesti enemmän kuin maanviljelijöille.

Taulukko 1. Voimassa olleiden metsätalous- ja metsälösuunnitelmien lukumäärä vuonna 1971 Keski-Suomessa.

Table 1. Number of forest management plans in effect in 1971 in Keski-Suomi.

Suunnitelmalaji <i>Type of plan</i>	Suunnitelmien lukumäärä <i>Number of plans</i>	Metsänomistajien ammatti tiedossa <i>Profession of forest owner known</i>	Metsätilanomistajia <i>Non-farmer forest owners</i>	
			Lukumäärä <i>Number</i>	%
Metsätalous-suunnitelmat <i>Management plans for large forests</i>	117	110	38	34
Metsälösuunnitelmat <i>Management plans for small forests</i>	187	157	37	24
Yhteensä <i>Total</i>	304	267	75	28

Taulukko 2. Voimassa olleiden metsätalous- ja metsälösuunnitelmien pinta-ala vuonna 1971 Keski-Suomessa.

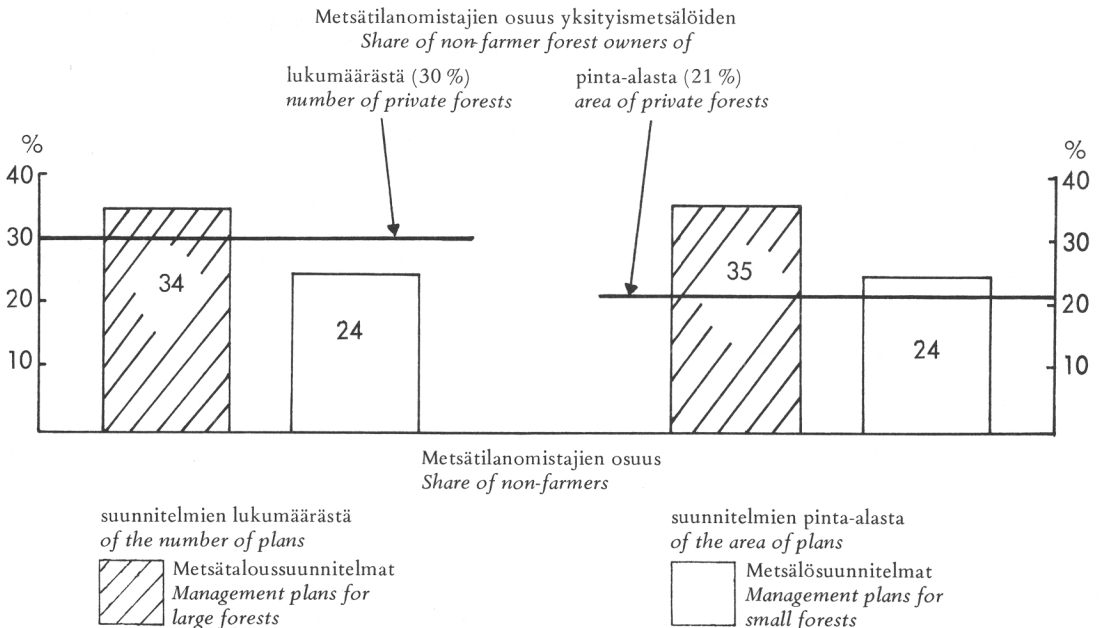
Table 2. Area under forest management plans in 1971 in Keski-Suomi.

Suunnitelmalaji Type of plan	Suunnitelmien pinta-ala Area of plans ha	Metsänomistajien omistuksessa Owned by non-farmer forest owners	
		ha	%
Metsätaloussuunnitelmat Management plans for large forests	20 630	7 200	35
Metsälösuunnitelmat Management plans for small forests	17 090	4 070	24
Yhteensä Total	37 720	11 270	30

Kuvassa 1. esitetään taulukoiden 1. ja 2. tulokset. Kuvaan on merkitty paksuilla vaakaviivoilla metsätilanomistajien osuus Keski-Suomen yksityismetsälöiden lukumäärästä (30 %) ja pinta-alasta (21 %). Viivan alapuolelle jäävä pylväs osoittaa, että edistämistyö kohdistuu suhteellisesti voimakkaammin maanviljelijöihin

kuin metsätilanomistajiin, viivan yläpuolelle kohoava pylväs kuvaa päinvastaista tilannetta.

Metsätalouden suunnittelu kohdistui metsätilanomistajien metsälöihin enemmän kuin maanviljelijöiden metsälöihin. Ainoastaan metsälösuunnitelmien suhteellinen lukumäärä oli pienempi kuin maanviljelijäryhmässä. Metsä-

Kuva 1. Metsätilanomistajien osuus vuonna 1971 voimassa olleista metsätalous- ja metsälösuunnitelmista Keski-Suomessa.

Figure 1. The percentage share of forest management plans held by non-farmer forest owners in 1971 in Keski-Suomi.

tilanomistajat näyttävät pyrkivän suunnitelmaliseen metsätalouden harjoittamiseen enemmän kuin maanviljelijät. He laativat enemmän yksityiskohtaisia metsänkasvatus- ja hakkuuohjeita sisältäviä metsätaloussuunnitelmia kuin yleisluonteisia metsäosuunnitelmia.

Metsätalouden suunnittelu kohdistui enemmän suuriin metsätilanomistajien metsälöihin kuin pieniin. Tämä voidaan päätellä verrattaessa suunnitelmien suhteellista lukumäärää ja pinta-alaa. Ilmeistä on, että metsätilanomistajat -ryhmä on jossain määrin kaksijakoinen. Vaikka tämä edistämistoiminnan muoto kohdistuukin metsätilanomistajiin kokonaisuutena enemmän kuin maanviljelijöihin, näyttää siltä, että pienet metsätilanomistajien metsälöt jäävät metsätalouden suunnittelun ulkopuolelle. Tähän olisi kiinnitettävä riittävä huomiota sekä edistämisorganisaatioissa että metsäpoliittisissa tutkimuksissa.

3.2 Metsänparannustyöt

3.21 Varsinaiset metsänparannuslain (MPL:n) mukaiset suunnitelmat

Systemaattisella otannalla saatu otos käsitti 537 metsälöä, joissa oli vuonna 1970 toteutet-

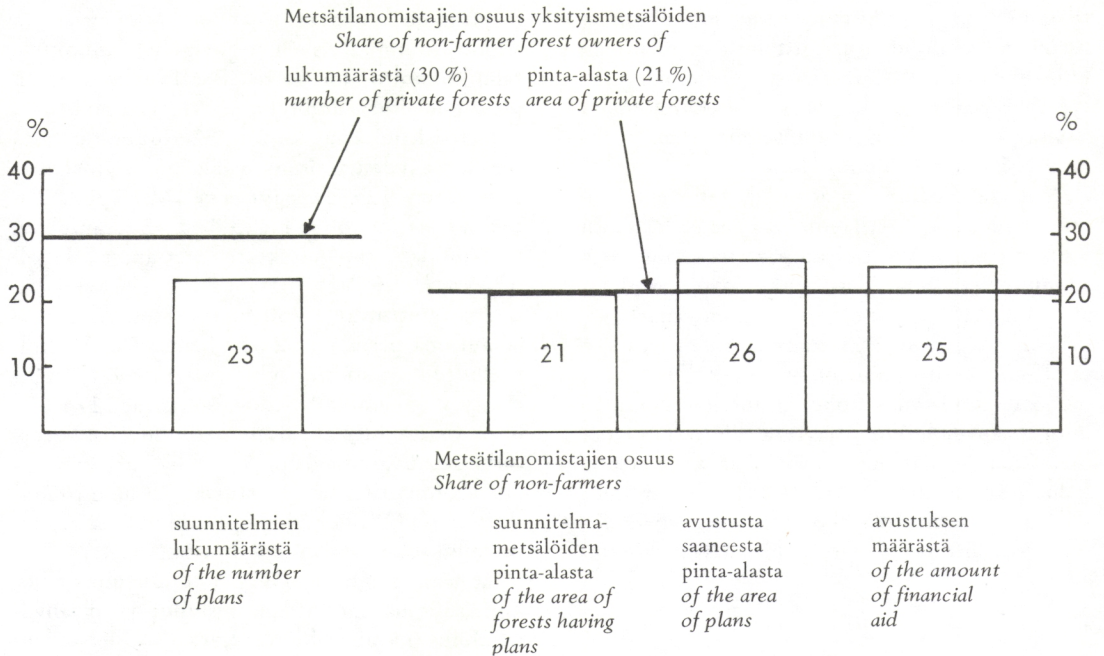
tu jokin metsänparannuslain mukaista avustusta saanut suunnitelma (metsänviljely-, lannoitus-, taimikonhoito- tai normaali MPL:n mukainen pellonmetsityssuunnitelma). Metsänomistajan ammattitiedot puuttuivat 52 suunnitelmasta tietojen täydentämisenkin jälkeen, ammattitiedot saatiin 90 %:lle näytteestä. Metsäpinta-alatiedot saatiin 468 metsälöstä. Suunnitelma-metsälöiden yhteenlaskettu metsäpinta-ala oli 33 790 ha, joista metsänomistajien ammattitiedot puuttuivat 1 760 ha:n osalta. Ammattijakautuma perustuu 32 030 hehtaariin. Valtiolta tulleen avustuksen yhteismäärä oli 191 690 mk, josta ammattitiedot selvisivät 174 470 mk:n osalta. Metsänparannuslain mukaista avustusta saanut pinta-ala oli 1 159 ha, metsänomistajan ammattitiedot puuttuivat 76 ha:n osalta. Varsinaisia MPL:n mukaisia suunnitelmia koskevat tulokset esitetään taulukoissa 3. ja 4.

Metsänparannustoiminnan kohdistumista kokonaisuutena metsätilanomistajiin ja maanviljelijöihin havainnollistaa kuva 2. Metsätilanomistajien suhteellinen osuus Keski-Suomen yksityismetsälöiden lukumäärästä ja pinta-alasta on merkitty paksuilla vaakaviivoilla kuten edellisessäkin kuvassa.

Kokonaisuutena metsänparannustoiminta kohdistui suhteellisesti voimakkaammin metsätilanomistajien kuin maanviljelijöiden metsälöi-

Taulukko 3. Varsinaiset metsänparannuslain mukaiset suunnitelmat vuonna 1970 Keski-Suomessa.
Table 3. Forestry plans under the Forest Improvement Law in 1970 in Keski-Suomi.

	Yhteensä <i>Total</i>	Metsätilanomistajilla <i>Non-farmers</i>	Metsätilanomistajien osuus, % <i>Percentage share of non-farmers</i>
Suunnitelmametsälöiden lukumäärä, kpl <i>Number of forests having plans</i>	485	110	23
Suunnitelmametsälöiden pinta-ala, ha <i>Area of forests having plans, ha</i>	32 030	6 800	21
MPL:n mukaista avustusta saanut pinta-ala, ha <i>Area of plans, ha</i>	1 083	282	26
Avustuksen määrä, mk <i>Amount of financial aid, Fmk</i>	174 470	44 260	25

Kuva 2. Metsätilanomistajien osuus varsinaisista MPL:n mukaisista suunnitelmista Keski-Suomessa, kaikki suunnitelmalajit.

Figure 2. The percentage share of forestry plans held by non-farmer forest owners under the Forest Improvement Law (Figures 3–6 combined).

hin. Metsätilanomistajat käyttivät metsänparannusvaroja suhteellisesti enemmän (25 %) kuin maanviljelijät verrattuna heidän suhteelliseen metsäalaansa Keski-Suomessa (21 %). Myös MPL:n mukaista avustusta saanut pinta-ala oli metsätilanomistajilla suhteellisesti suurempi kuin maanviljelijöillä. Metsänparannustoiminta kohdistui keskimääräistä suurempiin metsätiloihin. Tämä nähdään, kun verrataan metsätilanomistajien osuuksia suunnitelma-metsälöiden pinta-alasta ja lukumäärästä (kuva 2.). Tulokset laskettiin myös erikseen kullekin neljälle suunnitelmatyypille. Nämä on koottu taulukkoon 4.

Kuvissa 3–6. esitetään taulukon 4. tulokset graafisina. Tarkasteltaessa metsänomistajien suhteellista lukumäärää suunnitelmien laatimisessa havaitaan, että ainoastaan peltojen metsitystä suoritettiin metsätilanomistajille enemmän kuin maanviljelijöille. Muita suunnitelmia laadittiin metsätilanomistajille lukumäärän perusteella vähemmän kuin maanviljelijöille, näistä metsänviljelyä suoritettiin suhteellisesti vähiten.

Verrattaessa avustuksen prosentista määrää metsätilanomistajien omistuksessa olevaan yksityismetsän pinta-alaan nähdään, että kaikissa

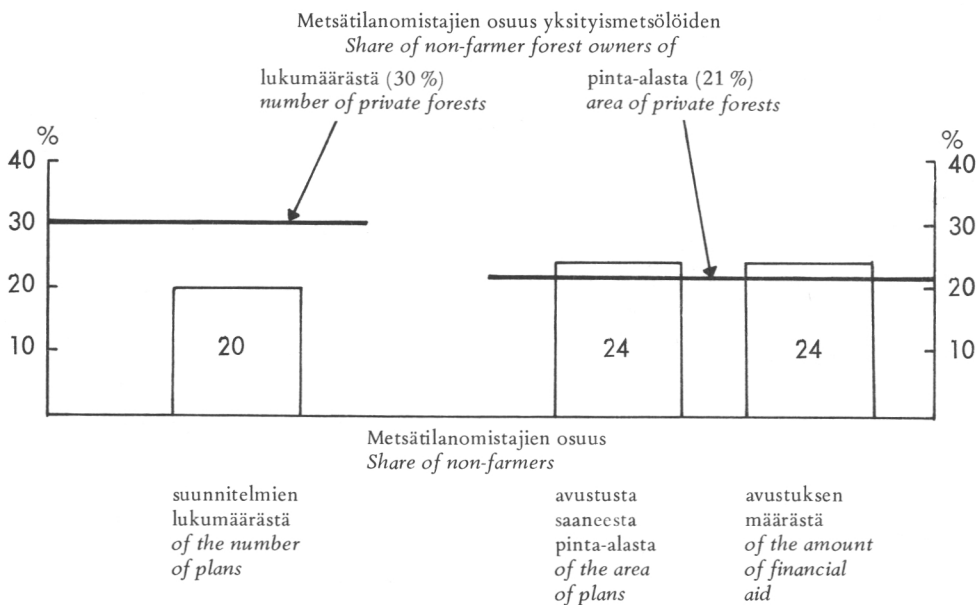
suunnitelmalajeissa metsätilanomistajille myönnettiin suhteellisesti enemmän avustusta kuin maanviljelijöille. Suhteellisesti eniten avustusta myönnettiin peltojen metsityksessä ja metsien lannoituksessa.

Taulukkoon on myös koottu keskimääräiset suunnitelmapinta-alat ja keskimääräinen avustus hehtaaria kohti. Metsätilanomistajilla oli keskimääräistä suurempi suunnitelmapinta-ala metsänviljelyssä ja lannoituksessa, mutta pienempi taimikonhoidossa ja peltojen metsityksessä. Vaihtelut keskimääräisen avustuksen kohdalla varsinkin taimikonhoitosuunnitelmissa saattavat johtua pienestä aineistosta.

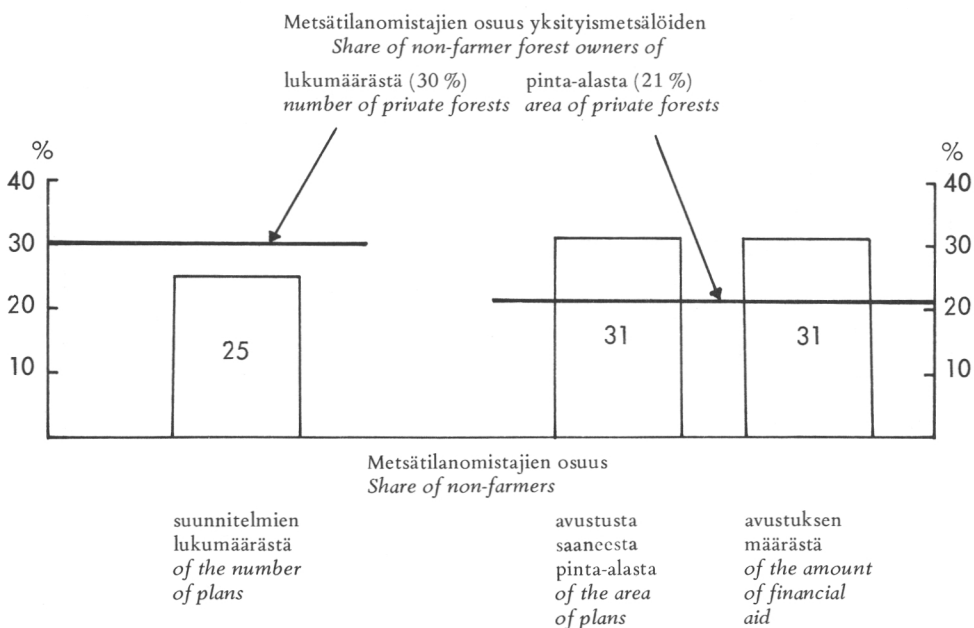
Yhteenvetona tuloksista voidaan todeta, että metsätalouden edistämistyö varsinaisten metsänparannuslain mukaisten suunnitelmien muodossa kohdistui suhteellisesti voimakkaammin metsätilanomistajien kuin maanviljelijöiden metsätiloihin sekä myönnettyä avustusta että avustusta saanutta pinta-alaa tarkasteltaessa. Näin oli erityisesti peltojen metsityksen ja lannoituksen kohdalla. Kokonaisuutena metsänparannustoiminta kohdistui enemmän suuriin metsätilanomistajien metsätiloihin kuin pieniin.

Taulukko 4. Varsinaiset MPL:n mukaiset suunnitelmat suunnitelmalajeittain vuonna 1970.
 Table 4. Forestry plans under the Forest Improvement Law by plan types in 1970 in Keski-Suomi.

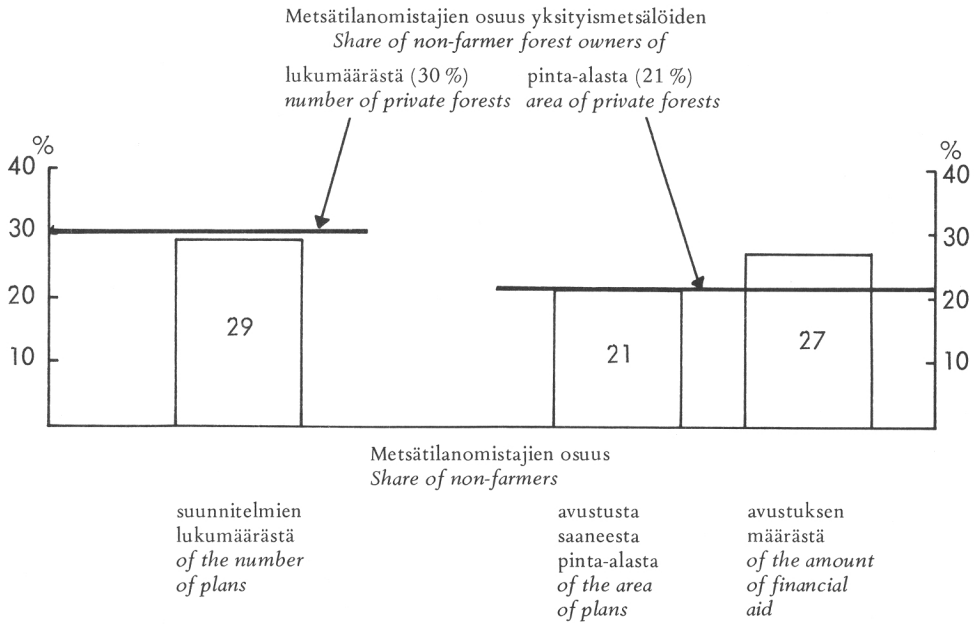
	Metsän- viljely <i>Forest regener- ation</i>	Lannoitus <i>Forest ferti- zation</i>	Taimikon hoito <i>Seedling stand improvement</i>	Peltojen metsitys <i>Afforestation</i>
Suunnitelmien lukumäärä <i>Number of plans</i>	342	69	14	60
Metsätilanomistajille <i>Plans for non-farmers</i>	69	17	4	20
Metsätilanomistajien osuus, % <i>Percentage share of non-farmers</i>	20	25	29	33
MPL:n mukaista avustusta saanut pinta-ala, ha <i>Area of plans, ha</i>	648	245	88	101
Metsätilanomistajilla, ha <i>Owned by non-farmers, ha</i>	156	76	18	31
Metsätilanomistajien osuus, % <i>Percentage share of non-farmers</i>	24	31	21	31
MPL:n mukainen avustus, mk <i>Amount of financial aid, Fmk</i>	146 340	2 560	2 530	23 040
Metsätilanomistajille myönnetty, mk <i>Amount of aid for non-farmers, Fmk</i>	35 410	800	670	7 390
Metsätilanomistajien osuus, % <i>Percentage share of non-farmers</i>	24	31	27	32
Keskimääräinen suunnitelma- pinta-ala, ha <i>Average area of plans, ha</i>	1.90	3.60	6.30	1.70
Suunnitelmapinta-ala metsätilan- omistajilla, ha <i>Area of plans for non-farmers, ha</i>	2.30	4.50	4.60	1.60
Keskimääräinen avustus, mk/ha <i>Average amount of financial aid, Fmk/ha</i>	226	10	29	229
Avustus metsätilanomistajille, mk/ha <i>Financial aid for non-farmers, Fmk/ha</i>	227	10	36	237

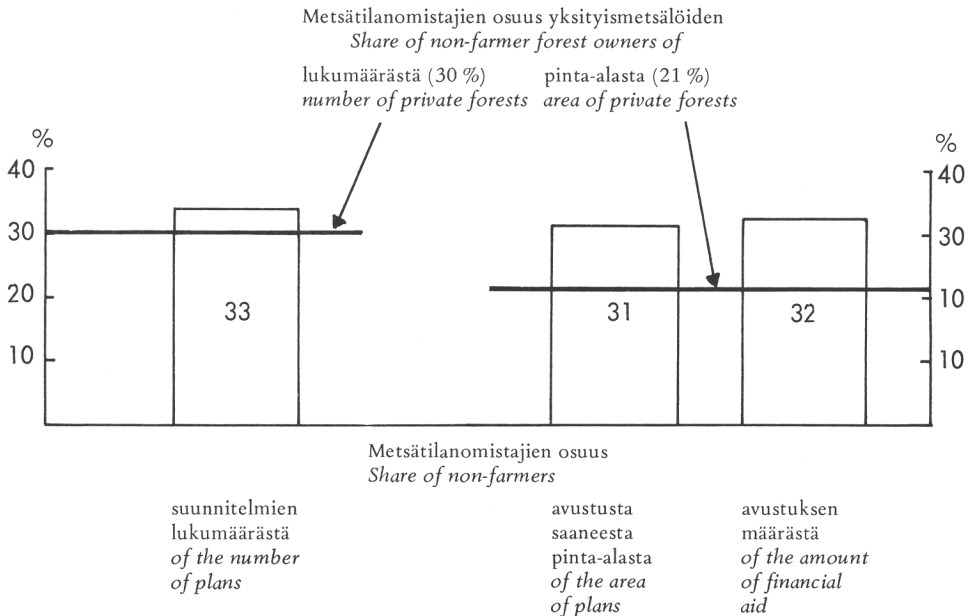
Kuva 3. Metsätilanomistajien osuus laadituista metsänviljelysuunnitelmista Keski-Suomessa.
Figure 3. The percentage share of forest regeneration plans held by non-farmer forest owners.

Kuva 4. Metsätilanomistajien osuus laadituista lannoitussuunnitelmista Keski-Suomessa.
Figure 4. The percentage share of forest fertilization plans held by non-farmer forest owners.

Kuva 5. Metsätilanomistajien osuus laadituista taimikonhoitosuunnitelmista Keski-Suomessa.
Figure 5. The percentage share of seedling-stand improvement plans held by non-farmer forest owners.

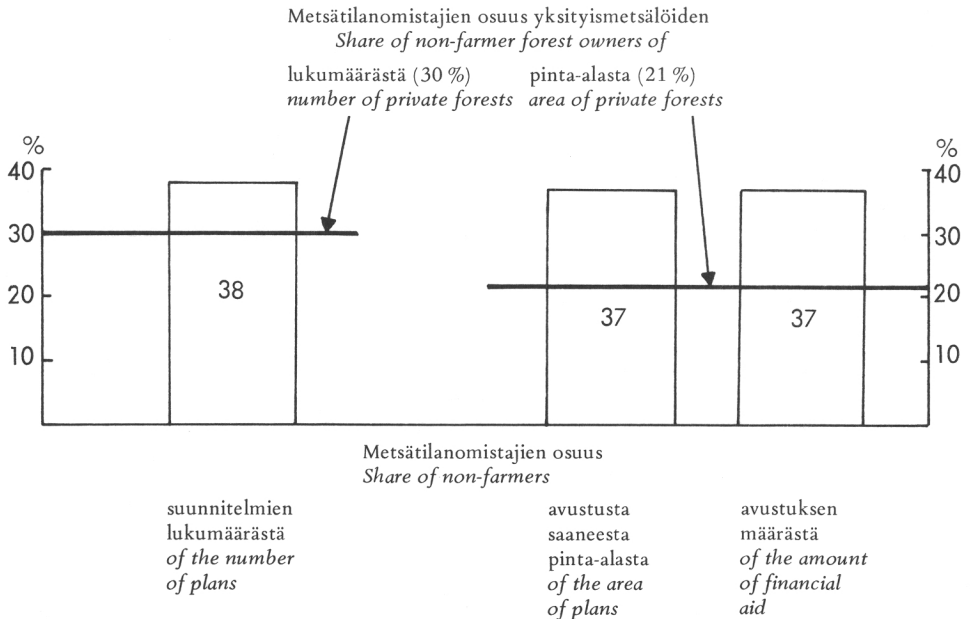

Kuva 6. Metsätilanomistajien osuus normaaleista MPL:n mukaisista peltojen metsityssuunnitelmista Keski-Suomessa.
Figure 6. The percentage share of normal afforestation plans held by non-farmer forest owners under the Forest Improvement Law.

Taulukko 5. Metsänparannuslain 6a §:n mukaan toteutetut peltojen metsätyssuunnitelmat vuonna 1970 Keski-Suomessa.

Table 5. Afforestation plans under paragraph 6a of the Forest Improvement Law in 1970 in Keski-Suomi.

Suunnitelmien lukumäärä – Number of plans	40
Ammatti tiedossa – Profession of forest owner known	34
Metsätilanomistajilla – Plans for non-farmers	13
Metsätilanomistajien osuus, % – Percentage share of non-farmers	38
Metsätyspinta-ala, ha – Afforestation area, ha	71
Ammatti tiedossa, ha – Profession of forest owner known, ha	60
Metsätilanomistajilla, ha – Owned by non-farmers, ha	22
Metsätilanomistajien osuus, % – Percentage share of non-farmers	37
Myönnetty avustus, mk – Amount of financial aid, Fmk	30 260
Ammatti tiedossa, mk – Profession of forest owner known, Fmk	25 880
Metsätilanomistajille myönnetty, mk – Amount of aid for non-farmers, Fmk	9 550
Metsätilanomistajien osuus, % – Percentage share of non-farmers	37
Keskimääräinen metsätyspinta-ala, ha – Average afforestation area, ha	1.80
Metsätyspinta-ala metsätilanomistajilla, ha – Afforestation area for non-farmers, ha	1.70
Keskimääräinen avustus, mk/ha – Average financial aid, Fmk/ha	760
Avustus metsätilanomistajille, mk/ha – Financial aid for non-farmers, Fmk/ha	730

Kuva 7. Metsätilanomistajien osuus MPL:n 6a §:n mukaisista peltojen metsätyssuunnitelmista Keski-Suomessa.

Figure 7. The percentage share of afforestation plans held by non-farmer forest owners under paragraph 6a of the Forest Improvement Law.

3.22 Peltojen metsitykset metsänparannuslain 6a §:n mukaan

Piirimetsälautakunnan arkistosta kerättiin kaikki vuonna 1970 toteutetut MPL:n 6a §:n peltojen metsityssuunnitelmat. Koska laki tuli voimaan vasta vuonna 1969, ei suunnitelmien lukumäärä ehtinyt kohota suureksi, ja aineisto käsitti vain 40 suunnitelmaa. Ammattitietoja ei saatu 6 suunnitelmaan. Tulokset esitetään taulukossa 5. ja kuvassa 7.

Metsätilanomistajille laadittuja suunnitelmia oli 13 eli 38 % kaikista suunnitelmista. Metsätilanomistajat metsittivät peltojaan lukumääräisesti suhteellisesti enemmän kuin maanviljelijät, heidän omistuksessaan oleva suhteellinen metsityspinta-ala oli suurempi ja he saivat avustusta suhteellisesti enemmän kuin maanviljelijät. Keskimääräinen metsityspinta-ala oli heillä hiukan pienempi kuin maanviljelijöillä. Metsänparannuslain 6a §:n mukaista peltojen metsitystä suoritettiin metsätilanomistajien metsälöissä suhteellisesti vielä enemmän kuin varsinaisia MPL:n mukaisia suunnitelmia.

3.23 Peltojen metsitykset pellonvarauslain mukaan

Kaikki vuonna 1970 toteutetut pellonvarauslain mukaiset suunnitelmat kerättiin piirimetsä-

lautakunnan arkistosta. Suunnitelmia oli 65, yhdestä puuttuivat ammattitiedot ja sen lisäksi kahdesta metsityspinta-alatiedot. Tulokset esitetään taulukossa 6. ja kuvassa 8.

Metsätilanomistajat metsittivät peltojaan peltonvarausmenetelmää käyttäen suhteellisesti huomattavasti enemmän kuin maanviljelijät. Tämä havaitaan sekä suunnitelmametsälöiden suhteellisen lukumäärän että pinta-alan perusteella. Pellonvaraussovimuksen laatineet ja peltojaan metsittäneet metsätilat olivat suurempia kuin metsätilanomistajien metsälöt yleensä, mikä näkyy siitä, että metsätilanomistajien osuus suunnitelmametsälöiden pinta-alasta oli suurempi kuin heidän osuutensa metsälöiden lukumäärästä.

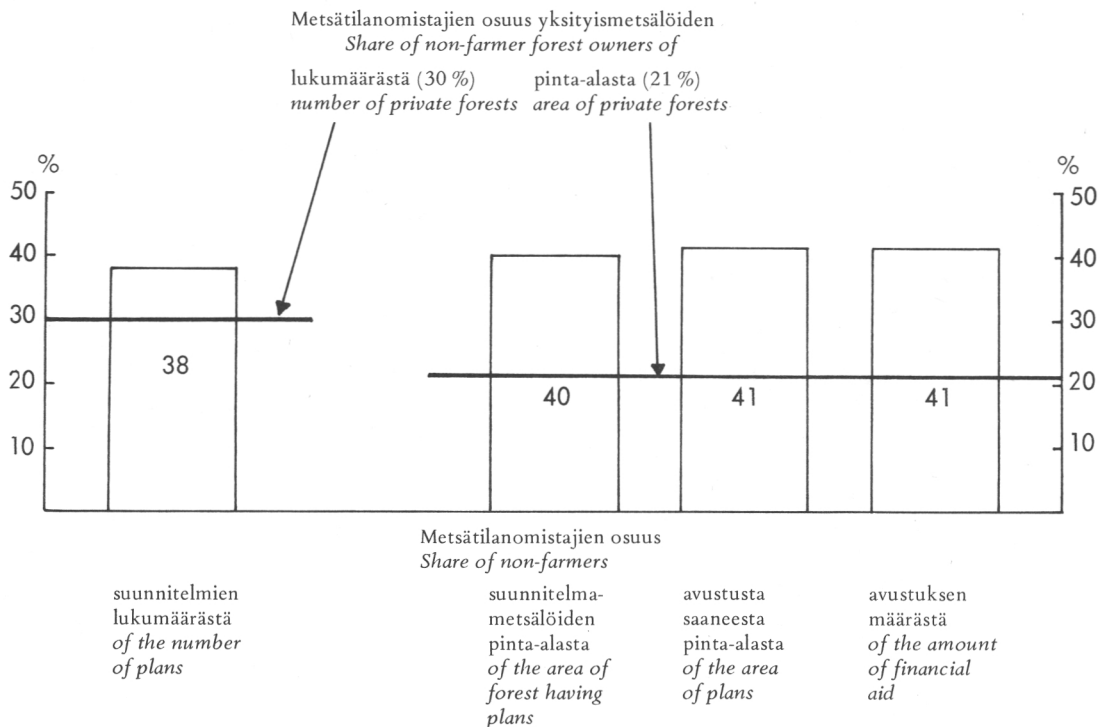
Metsänparannuslain mukaista avustusta myönnettiin metsätilanomistajille noin kaksinkertainen määrä heidän omistamaansa suhteelliseen metsäalaan verrattuna. Metsätilanomistajien metsittämät peltoalueet olivat keskimäärin hiukan suurempia kuin maanviljelijöiden. Metsätilanomistajien suuri osuus peltojen metsityksessä on luonnollinen seuraus maataloudesta irtautumisesta.

Yhteenvetona metsänparannustoiminnasta metsätalouden edistämistoiminnan muotona voidaan esittää seuraavat päätulokset:

Kokonaisuutena piirimetsälautakunnan ja metsänhoitoyhdistysten suorittama metsänpa-

Taulukko 6. Pellonvarauslain mukaiset peltojen metsityssuunnitelmat vuonna 1970 Keski-Suomessa.
Table 6. Afforestation plans under the Field Reservation Law in 1970 in Keski-Suomi.

	Yhteensä <i>Total</i>	Metsätilanomistajilla <i>Non-farmers</i>	Metsätilanomistajien osuus, % <i>Percentage share of non-farmers</i>
Suunnitelmien lukumäärä <i>Number of plans</i>	64	24	38
Suunnitelmametsälöiden pinta-ala, ha <i>Area of forests having plans, ha</i>	2 660	1 070	40
Metsityspinta-ala, ha <i>Afforestation area, ha</i>	186	77	41
Avustuksen määrä, mk <i>Amount of financial aid, Fmk</i>	44 940	18 330	41
Keskimääräinen metsityspinta-ala, ha <i>Average afforestation area, ha</i>	2.90	3.20	—
Keskimääräinen avustus, mk/ha <i>Average financial aid, Fmk/ha</i>	2 40	240	—

Kuva 8. Metsätilanomistajien osuus peltonvarauslain mukaisista peltojen metsityssuunnitelmista Keski-Suomessa.

Figure 8. The percentage share of afforestation plans held by non-farmer forest owners under the Field Reservation Law.

rannustoiminta kohdistui suhteellisesti voimakkaammin metsätilanomistajien kuin maanviljelijöiden metsälöihin. Metsätilanomistajien omistuksessa oleva MPL:n mukaista avustusta saanut metsäpinta-ala sekä avustuksen määrä olivat suhteellisesti suuremmat kuin maanviljelijöillä.

Yksityisten suunnitelmalajien kohdalla havaitaan seuraavaa:

- Suhteellisesti eniten suoritettiin peltonvarausmenettelyn mukaista peltojen metsitystä. Tämä voidaan todeta avustuksen määrästä ja avustusta saaneesta pinta-alasta;
- Lähes yhtä paljon (suhteellisesti) metsitettiin peltoja MPL:n 6a §:n mukaan;
- Suhteellisesti vähäisintä metsätilanomistajien metsälöihin kohdistuneessa metsänparannustoiminnassa oli metsänviljely ja taimikonhoito. Näitäkin suoritettiin tämän omistajaryhmän metsälöissä suhteellisesti enemmän kuin maanviljelijöiden metsälöissä;
- Suunnitelmien keskimääräinen pinta-ala oli

metsätilanomistajilla suurempi metsänviljely-, lannoitus- ja peltonvarausmenettelyn mukaisissa peltojen metsityssuunnitelmissa, pienempi muissa peltojen metsityssuunnitelmissa ja taimikonhoitosuunnitelmissa kuin maanviljelijöillä.

Metsätilanomistajat näyttävät olevan kaksijakoinen omistajaryhmä: metsänparannustoiminta keskittyi voimakkaammin keskimääräistä suurempiin metsätilanomistajien metsälöihin, pienet metsälöt näyttivät jäävän vähemmälle huomiolle.

3.3 Metsänomistajien koulutus

3.31 Metsänhoitoyhdistykset

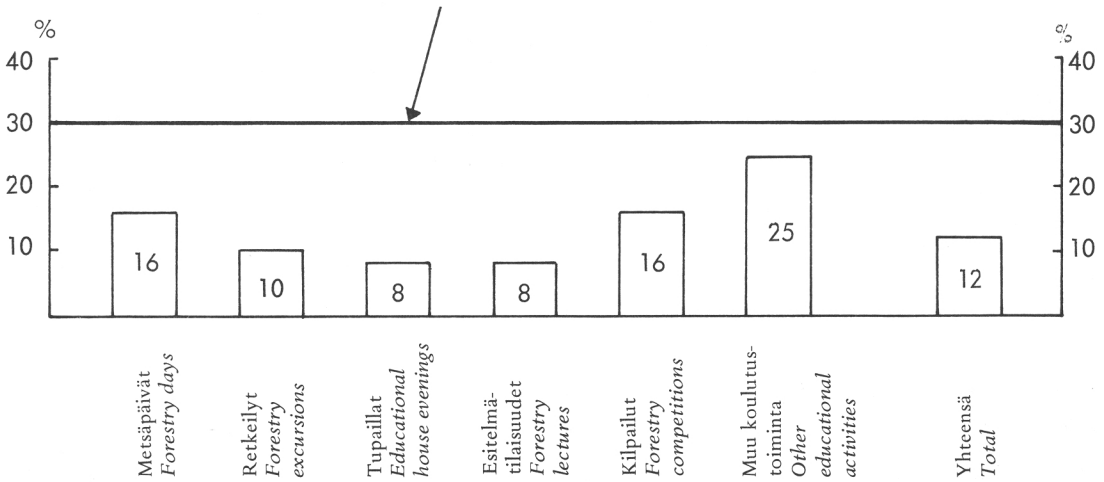
Keski-Suomen piirimetsälautakunnan alueella toimii 27 metsänhoitoyhdistystä. Metsänhoitoyhdistysten toimintapiirit ovat samat kuin

Taulukko 7. Metsänhoitoyhdistysten järjestämät metsänomistajien koulutustilaisuudet ja niiden osanottajat 1. 1–30. 6. 1971 Keski-Suomessa.

Table 7. Educational activity of the Forest Management Associations in Keski-Suomi between 1st January and 30th June 1971.

Koulutusmuoto Type of education	Osanottajia Participation		Osanottajista metsätilanomistajia Non-farmer forest owners	
	henkilöä persons	% per cent	henkilöä persons	% per cent
Metsäpäivät – Forestry days	489	24	80	16
Retkeilyt – Forestry excursions	294	15	28	10
Tupaillat – Educational house evenings	612	30	47	8
Esitelmätilaisuudet – Forestry lectures	275	14	22	8
Kilpailut – Forestry competitions	294	15	46	16
Muu koulutustoiminta – Other educational activities	40	2	10	25
Yhteensä Total	2 004	100	233	12

Metsätilanomistajien osuus yksityismetsälöiden lukumäärästä (30%)
Share of non-farmer forest owners of the number of private forests

Kuva 9. Metsätilanomistajien osuus Keski-Suomen metsänhoitoyhdistysten 1.1–30.6.1971 järjestämien koulutustilaisuuksien osanottajamäärästä.

Figure 9. The percentage share of attendance at educational activities of the Forest Management Associations for non-farmer forest owners.

asianomaisten kuntien alueet seuraavin poikkeuksin: Jyväskylän Metsänhoitoyhdistykseen kuuluvat Jyväskylän kaupunki ja maalaiskunta ja Muuramen ja Säynätsalon kunnat, Äänekosken Metsänhoitoyhdistykseen kuuluvat Äänekosken ja Suolahden kauppalat. Metsänhoitoyhdistyksistä 18 (67 %) ilmoitti järjestäneensä metsänomistajien koulutustilaisuuksia henkilökohtaisen neuvonnan lisäksi 1. 1–30. 6. 1971 välisenä aikana.

Metsänhoitoyhdistysten järjestämiin koulutustilaisuuksiin osallistui yhteensä 2 004 metsänomistajaa. Sama metsänomistaja on voinut tulla luetuksi useampaan kertaan, mikäli hän on osallistunut eri koulutusmuotoihin. Taulukkoon 7. ja kuvaan 9. on koottu koulutustoimintaa koskevat tulokset.

Tupaillat olivat tärkeimpänä koulutusmuotona, niiden osanottajien osuus oli lähes kolmannes kaikista osanottajista. Toisena huomattavana koulutuksen muotona olivat metsäpäivät, joiden osuus oli noin neljännes. Metsätilanomistajien osuus osanottajamäärästä oli pienin tupailtojen kohdalla, joihin osallistuneista 8 % oli metsätilanomistajia. Muu koulutustoiminta, jossa metsätilanomistajien osuus oli suurin, 25 %, ei anna aihetta perusteltuihin päätelmiin, koska kyseessä oli pelkästään yksi tilaisuus. Metsäpäivät ja metsätaloudelliset kilpailut tavoittivat parhaiten metsätilanomistajat. Näissä metsätilanomistajien osuus oli 16 %. Verrattaessa kaikkiin koulutusmuotoihin osallistuneiden metsätilanomistajien osuutta heidän suhteelliseen määräänsä Keski-Suomessa (30 %) havaitaan, että metsänhoitoyhdistysten suorittama metsänomistajien koulutustoiminta kohdistui suhteellisesti enemmän maanviljelijöihin

kuin metsätilanomistajiin. Koulutustoimintaan kokonaisuutena osallistui metsätilanomistajista vain runsas kolmasosa (12 %) heidän suhteellisesta määrästä. Tupailtojen merkitys perinteellisesti huomattavana koulutusmuotona näyttää menettävän merkitystään yhteiskuntarakenteen muuttuessa. Entiset metsätaloudellisen tietämyksen lisäämiseen tähtäävät keinot eivät ole enää yhtä tehokkaita kaupungistuvassa yhteiskunnassa. Yhä useammat metsätilanomistajat jäävät koulutustoiminnan ulkopuolelle.

3.32 Saarijärven metsäkoulu

Saarijärven metsäkoulun järjestämiin koulutustilaisuuksiin 1. 1. 1969–31. 7. 1971 välisenä aikana osallistui yhteensä 137 metsänomistajaa. Tutkimuksesta jätettiin pois 100–200 päivää kestävät metsätalouskurssit sekä muille kuin metsänomistajille järjestetyt kurssit. Taulukossa 8. esitetään eri kursseille osallistuneiden metsänomistajien määrät.

Samoin kuin metsänhoitoyhdistysten järjestämissä koulutustilaisuuksissa, myös metsäkoulun järjestämissä koulutustilaisuuksissa metsätilanomistajia oli suhteellisesti vähemmän kuin maanviljelijöitä. Metsäkoulun järjestämien kursien osanottajista metsätilanomistajia oli 7 %.

Kun tarkastellaan metsänhoitoyhdistysten ja metsäkoulun suorittamaa metsänomistajien koulutustoimintaa yhtenä kokonaisuutena havaitaan, että kaikkien koulutusmuotojen yhteisestä osanottajamäärästä metsätilanomistajia oli 11 %.

Koulutustoiminta oli siis ainoa metsätalouden edistämistoiminnan muoto, joka ei tavoittanut metsätilanomistajia samassa laajuudessa

Taulukko 8. Metsänomistajien koulutus Saarijärven metsäkoululla 1. 1. 1969–31. 7. 1971.
Table 8. Short courses at the Saarijärvi Forestry School between 1st January 1969 and 31st July 1971.

Kurssin kesto-aika, vrk <i>Length of course, days</i>	Osanottajia, henkilöä <i>Participation, persons</i>	Ammatti epäselvä, henkilöä <i>Profession of participant unknown</i>	Osanottajista metsätilanomistajia <i>Non-farmer forest owners</i>	
			henkilöä <i>persons</i>	% <i>per cent</i>
Alle 2 – <i>Less than 2</i>	72	–	5	7
2 – 14	65	15	4	8
Yhteensä – <i>Total</i>	137	15	9	7

kuin maanviljelijöitä. Eräänä syynä tähän lienee se, että metsätilanomistajista huomattava osa asuu metsätilansa tai metsälön sijaintikunnan ulkopuolella. REUNALAN tutkimuksen (1971) ennakkotulosten mukaan 81 % metsätilanomistajista asui tilan ulkopuolella ja 51 % metsälön sijaintikunnan ulkopuolella. Välimatkojen lisäksi koulutustilaisuuksista poisjääminen saattaa johtua metsätilanomistajien pyrkimyksestä käyttää ammattiapua metsälönsä hoidossa. Metsälö jätetään yhä suuremmassa määrin piirimetsälautakunnan tai metsänhoitoyhdistyksen ammattimiehen hoitoon eikä osallistumista erilaisiin koulutustilaisuuksiin nähdä mielekkäänä. Metsätaloudellinen tietämys hankitaan yleisten tiedotusvälineiden kautta. Tässä ei ole mahdollista ryhtyä tarkemmin analysoimaan syitä metsätilanomistajien vähäiseen osallistumiseen koulu-

tustilaisuuksiin, voidaan vain todeta, että metsänomistuksen rakennemuutos tulee piankin vaatimaan metsänomistajien koulutuksen tavoitteiden ja keinojen perusteellista uudelleenharjontaa.

3.4 Metsäteknikoiden ammattiapu

Keski-Suomen piirimetsälautakunnan alueella toimi kesäkuussa 1971 20 piirimetsälautakunnan ja 52 metsänhoitoyhdistysten palveluksessa olevaa metsäteknikkoa. Heitä pyydettiin pitämään kirjaa työaikansa kohdistumisesta maanviljelijöiden ja metsätilanomistajien metsälöihin kesäkuun ja lokakuun ajan. Jatkuvalla kirjanpidolla ei metsäteknikoita katsottu voitavan rasisittaa. Vastausprosentti oli kesäkuun postikyse-

Taulukko 9. Keski-Suomen piirimetsälautakunnan ja metsänhoitoyhdistysten metsäteknikoiden työajan kohdistuminen eri yksityismetsänomistajaryhmien metsälöihin kesäkuussa ja lokakuussa 1971.

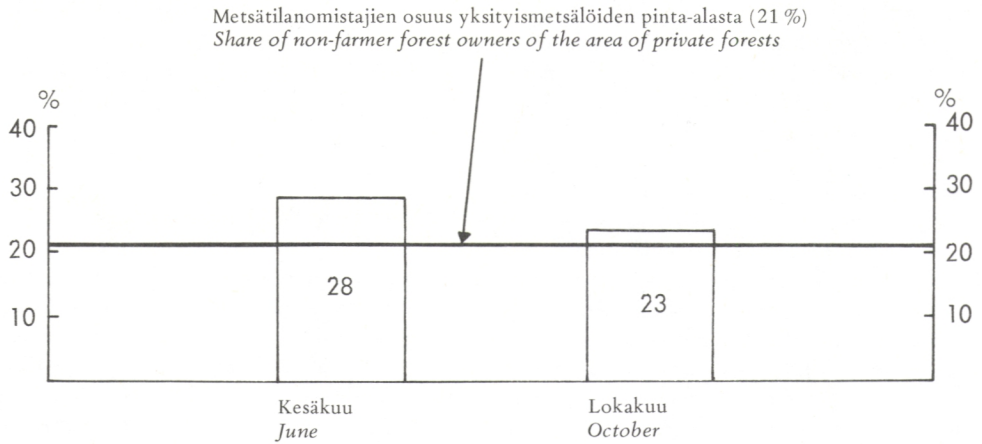
Table 9. Distribution of working time of the forest technicians of the District Forestry Board and the Forest Management Associations in Keski-Suomi in June and October 1971.

Omistajaryhmä <i>Owner group</i>	Työaika <i>Working time</i>		Yksityismetsänomistajiin kohdistunut työaika <i>Working time for private forests</i>	
	tuntia – hours	%	tuntia – hours	%
Maanviljelijät – <i>Farmers</i>	5 012	53	5 012	72
Metsätilanomistajat – <i>Non-farmers</i>	1 986	21	1 986	28
Muut ja toimistotyöt – <i>Others and office work</i>	2 421	26	–	–
Yhteensä – <i>Total</i>	9 420	100	6 998	100

Kesäkuu – June

Omistajaryhmä <i>Owner group</i>	Työaika <i>Working time</i>		Yksityismetsänomistajiin kohdistunut työaika <i>Working time for private forests</i>	
	tuntia – hours	%	tuntia – hours	%
Maanviljelijät – <i>Farmers</i>	4 244	58	4 244	77
Metsätilanomistajat – <i>Non-farmers</i>	1 282	17	1 282	23
Muut ja toimistotyöt – <i>Others and office work</i>	1 821	25	–	–
Yhteensä – <i>Total</i>	7 347	100	5 526	100

Lokakuu – October

Kuva 10. Keski-Suomen piirimetsälautakunnan ja metsänhoitoyhdistysten metsäteknikoiden työajan kohdistuminen metsätilanomistajien metsälöihin kesäkuussa ja lokakuussa 1971.

Figure 10. Proportion of working time of the forest technicians of the District Forestry Board and the Forest Management Associations spent on work for non-farmer forest owners in June and October 1971.

lyssä 93 % ja lokakuussa 73 %. Haastateltavat valittivat vastaamattomuuden tai vastausten viivästymisen syyksi suurta työpainetta. Tulokset esitetään taulukoissa 9. ja 10. ja kuvassa 10.

Taulukosta 9. nähdään, että *metsäteknikoiden työajasta* kohdistui kesäkuussa 74 % ja lokakuussa 75 % yksityismetsänomistajiin. Tästä oli metsätilanomistajien osuus kesäkuussa 28 % ja lokakuussa 23 %. Kun metsätilanomistajien metsäpinta-alaosuus oli 21 % (Kuva 10.), voimme todeta, että metsäteknikoiden ammattiapuun käyttämä työaika kohdistui sekä kesä- että lokakuussa suhteellisesti voimakkaammin metsätilanomistajien kuin maanviljelijöiden metsälöihin. Piirimetsälautakunnan ja metsänhoitoyhdistysten metsäteknikoiden välillä ei ollut oleellisia eroja tarkasteltaessa kesäkuun työajan kohdistumista molempiin omistajaryhmiin.

Työkohteiden jakautuminen selvitettiin myös metsälösuuruusluokittain. Taulukossa 10. metsälöt on jaettu kahteen luokkaan: alle ja yli 40 ha. Jakoperusteeksi valittiin 40 ha, joka on yksityismetsälöiden keskikoko Keski-Suomessa. Työkohteista oli kesäkuussa 60 % ja lokakuussa 61 % yli 40 ha:n metsälöissä. Ammattiapu kohdistui voimakkaammin keskimääräistä suurempiin metsälöihin. Toimitusten lukumäärä jakaantui metsätilanomistajille ja maanviljelijöille aivan samoin kuin toimituksiin kulunut aika. Myös toimituksista kesäkuussa 28 % ja loka-

kuussa 23 % kohdistui metsätilanomistajien metsälöihin.

Metsäteknikoiden työajan jakautuminen viittaa samaan suuntaan kuin metsätalouden suunnittelua ja metsänparannustoimintaa koskevat tulokset. Metsätilanomistajat saivat koulutusta lukuunottamatta metsätalouden edistämistoimintaa osakseen suhteellisesti enemmän kuin maanviljelijät.

3.5 Metsän rauhoitukset

Keski-Suomessa oli lokakuussa 1970 yksityismetsälain mukaan rauhoitettuja metsälöitä 519 kpl, pinta-alaltaan 15 960 ha. Omistajan ammatti saatiin selville 482 metsälöstä (15 080 ha), joiden jakautuminen eri metsänomistajaryhmille esitetään taulukossa 11.

Metsätilanomistajien metsälöitä oli rauhoituksen alaisena huomattavasti vähemmän kuin heidän metsälölukumäärä- ja pinta-alaosuutensa. Tämä voi olla seurausta siitä, että metsätalouden edistämistoiminta on kohdistunut metsätilanomistajien metsälöihin suhteellisesti voimakkaampana kuin maanviljelijöiden metsälöihin. Selityksenä saattaa myös olla metsätilanomistajien korkeampi varallisuustaso, jonka seurauksena yksityismetsälain vastaiseen metsänkäsitelyyn ei ole samanlaista taloudellista pakkoa kuin monella köyhällä pientilallisella.

Taulukko 10. Metsäteknikoiden suorittamien toimitusten lukumäärän jakautuminen metsälösuuruusluokittain ja ammattiryhmittäin kesäkuussa ja lokakuussa 1971.

Table 10. Distribution of projects carried out by the forest technicians of the District Forestry Board and the Forest Management Associations in Keski-Suomi in June and October 1971.

Kesäkuu – June

Omistajaryhmä Owner group	Metsälön koko, ha – Size of forest, ha					Yhteensä Total	
	alle 40 less than 40		yli 40 more than 40		ei tietoa unknown	kpl number	%
	kpl number	%	kpl number	%	kpl number		
Maanviljelijät Farmers	872	67	1 480	76	28	2 380	72
Metsätilanomistajat Non-farmers	436	33	465	24	19	920	28
Yhteensä – Total	1 308	100	1 945	100	47	3 300	100

Lokakuu – October

Omistajaryhmä Owner group	Metsälön koko, ha – Size of forest, ha					Yhteensä Total	
	alle 40 less than 40		yli 40 more than 40		ei tietoa unknown	kpl number	%
	kpl number	%	kpl number	%	kpl number		
Maanviljelijät Farmers	545	71	982	81	14	1 541	77
Metsätilanomistajat Non-farmers	221	29	232	19	13	466	23
Yhteensä – Total	766	100	1 214	100	27	2 007	100

Taulukko 11. Voimassa olleet metsän rauhoitukset 6. 10. 1970 Keski-Suomessa.

Table 11. Forests closed to cutting under the Private Forestry Law in October 1970 in Keski-Suomi

Omistajaryhmä Owner group	Metsälöitä – Forests		Pinta-ala – Area	
	kpl – number	%	ha	%
Maanviljelijät – Farmers	438	91	14 160	94
Metsätilanomistajat – Non-farmers	44	9	920	6
Yhteensä – Total	482	100	15 080	100

4. TUTKIMUKSEN METSÄPOLIITTINEN MERKITYS

Metsänomistajia koskevat tutkimukset ovat aikaisemmin rajoittuneet lähes yksinomaan maanviljelijämetsänomistajiin. Ainoastaan VIRTA (1971) ja SEPPÄLÄ (1971) ovat ottaneet myös metsätilanomistajia mukaan tutkimuksiinsa. REUNALAN (1971) metsänomistuksen rakennemuutostutkimus on ensimmäinen seikkaperäinen metsätilanomistajiin keskittyvä selvitys. Tutkimus on metsätilanomistajien määrän ja sen kehityksen analyysi eikä puutu tämän metsänomistajaryhmän metsäpoliittisen merkityksen tarkasteluun.

Käsillä olevassa tutkimuksessa on selvitetty metsätalouden edistämistoiminnan kohdistumista metsätilanomistajiin. Metsäpolitiikan näkökohtia silmällä pitäen voidaan esittää seuraavia päätelmiä, joilla lienee yleisluonteistakin merkitystä huolimatta siitä, että tutkimusaineisto rajoittui Keski-Suomeen.

Yksityismetsätalouden edistämisenorganisaatioiden ammattiapua ja palveluksia hyväksikäyttäen suoritettu metsätalouden suunnittelu ja metsänparannustoiminta kohdistuivat kokonaisuutena voimakkaammin metsätilanomistajien kuin maanviljelijöiden metsälöihin. Tästä on seurauksena puun kasvatuksen tehostuminen, mikäli edistämisenorganisaatioiden työvoimaa lisätään palvelusten kasvavaa kysyntää vastaavaksi. Edistämisenorganisaatioiden työpaineen kasvamista voidaan lieventää esimerkiksi kehittämällä ja monipuolistamalla metsänhoitoyhdistysten toimintaa niin, että metsänhoitoyhdistyksillä olisi ammattitaitoista metsätyövoimaa vakituisesti palveluksessaan.

Tutkimus osoitti, että metsätilanomistajat ovat ryhmänä kaksijakoinen vielä selvemmin kuin maanviljelijät: ammattiapu kohdistui enemmän keskimääräistä suurempiin metsätilanomistajien metsälöihin. Ilmeistä on, että rakennemuutoksen jatkuessa edistämistoiminnan ulkopuolelle jäävien pienten metsälöiden määrä lisääntyy. Metsäpolitiikassa olisi kiinnitettävä entistä suurempaa huomiota metsätalouden tilusjärjestelyihin pirstoutumisen jatkumisen estämiseksi. Edistämisenorganisaatioiden toiminnan kannalta tulisi selvittää ne syyt, jotka aiheuttavat edistämistyön ulkopuolelle jäämisen.

Metsänhoitoyhdistysten suorittama metsänomistajien koulutustoiminta ei tavoita metsänomistajia samassa laajuudessa kuin maanviljelijöitä. Koulutustoimintaa olisi viipymättä kehitettävä, mikäli metsänomistajien metsällisen tiedon tasoa halutaan kohottaa tai ylläpitää.

Tämän tutkimuksen tulokset antavat aiheen seuraavien, varsinkin edistämisenorganisaatioiden toiminnan kannalta tärkeiden metsäpoliittisten selvitysten tekemiseen:

- metsätilanomistajia käsittelevää tutkimusta tulisi laajentaa alueellisesti ja aihepiiriltään,
- metsätalouden edistämistyön kannalta tärkeä tutkimusaihe on niiden syiden selvittäminen, jotka aiheuttavat metsätilanomistajien omistamien pienikokoisten metsälöiden jäämisen edistämistyön ulkopuolelle,
- metsätilanomistajien metsätaloudelliset tavoitteet olisi selvitettävä kiinnittämällä erityistä huomiota metsänhoitoyhdistystoimintaan kohdistuviin odotuksiin.

VIITEKIRJALLISUUS

- HAHTOLA, KAUKO. 1967a. Hankintahakkuut ja maatilakokonaisuus. Työtehosteuran julkaisuja 114. Helsinki.
- HAHTOLA, KAUKO. 1967b. Maatilmetsätalouden yhteys taloudelliseen ja sosiaaliseen ympäristöön. AFF 84. Helsinki.
- HAHTOLA, KAUKO. 1971. Alueelliset näkökohdat maatilmetsätalouden edistämässä. Kansantaloudellinen aikakauskirja n:o 2. Helsinki.
- JÄRVELÄINEN, VELI-PEKKA. 1971. Factors Influencing Silvicultural activity. A study of the influence of attitudes, individual farm backgrounds, and regional conditions on the silvicultural activity of forest owners in Karstula and Jämsä, Finland. MTJ 73.2. Helsinki.
- Keski-Suomen piirimetsälautakunnan toimintakertomus vuodelta 1970. Moniste. Jyväskylä.
- KUUSELA, KULLERVO. 1971. Metsän omistuksen kehittyminen Suomessa 1920–70. Käsikirjoitus. Metsäntutkimuslaitos. Helsinki.
- MATILAINEN, TOIVO. 1963. Metsänhoitoyhdistysten ammattiapu taloudellisena ilmiönä. Kansantaloudellisen metsäekonomian tutkielma maatalous-metsätieteen lisensiaatin tutkintoa varten. Konekirjoite. Helsingin yliopiston kansantaloudellisen metsäekonomian laitos.
- REUNALA, AARNE. 1971. Metsänomistuksen rakennemuutos ja sen merkitys. Esitelmä Metsämiesten täysistunnossa Joensuussa 10. 9. 1971.
- RIIHINEN, PÄIVIÖ. 1963. Metsänhoidon tason vaihtelu Suomen maatilmetsälöillä. Tutkimus metsänhoitolautakunnittaisten erojen taloudellisista ja sosiaalisista tekijöistä. AFF 75. Helsinki.
- RIIHINEN, PÄIVIÖ. 1970. The Forest Owner and his Attitudes toward Forestry Promotion. A study based on Forest Owners in Ostrobothnia, Finland. AFF 109. Helsinki.
- SEPPÄLÄ, RISTO. 1971a. Yksityismetsänomistajien hakkuukäyttäytyminen Keski- ja Itä-Suomessa. Käsikirjoitus. Metsäntutkimuslaitos. Helsinki.
- SEPPÄLÄ, RISTO. 1971b. Estimation of Timber Removals by Double Sampling Based on Mail Inquiries. MTJ 74.3. Helsinki.
- Seutusunnittelun keskusliitto. 1970. Suomi vuonna 2000. Helsinki.
- Suomen asetuskokoelma. 1950. Laki metsänhoitoyhdistyksistä (558/50).
- Suomen asetuskokoelma. 1967. Metsänparannuslaki (413/67).
- Suomen asetuskokoelma. 1967. Asetus metsälautakunnista (602/67).
- Suomen asetuskokoelma. 1969. Laki pellon käytön rajoittamisesta (216/69).
- Suomen asetuskokoelma. 1969. Laki metsäparannuslain muuttamisesta (425/69).
- Tapion vuosikirja 1969. Keskusmetsälautakunta Tapio, piirimetsälautakunnat, metsänhoitoyhdistykset. Toiminta 1969. Helsinki.
- Tilastokeskus. 1971. Tilastotiedotus. Työvoimatarvio vuosille 1971 ja 1972. Moniste. Helsinki.
- VIRTA, JOUKO. 1971. Yksityismetsänomistajien puunmyyntialttius Länsi-Suomessa vuonna 1970. FF 114. Helsinki.

AFF = Acta Forestalia Fennica

FF = Folia Forestalia

MTJ = Metsäntutkimuslaitoksen julkaisuja

METSÄTEKNIKKO

TOIMINNAN JAKAUTUMINEN ERI METSÄNOMISTAJARYHMILLE 1.6 - 30.6.1971

OHJEITA:

1. Lomakkeen tarkoituksena on selvittää, miten Teidän kesäkuun työpäivänne jakautuvat eri metsänomistajaryhmille.
2. Lomake täytetään joka päivälle.
3. Jokaisesta eri työlaadusta täytetään oma rivinsä. Työn laadut merkitään kuten työpäiväkirjassa.
4. Työn kesto aika arvioidaan tunnin tarkkuudella. Matkoja EI lueta työaikaan.
5. Jos työ kohdistuu tietyn omistajan tai omistajaryhmän metsälöön, täytetään lisäksi sarakkeet "omistajan ammatti" ja "metsäala".
6. Merkitään ammatti tai oppiarvo. Eläkeläisistä kirjoitetaan heidän entinen ammattinsa. Jos ammatista ei ole tarkkaa tietoa, merkitään mihin ammattiryhmään omistaja kuuluu. Ammattiryhmät ovat:
- maanviljelijät, maanviljelijöiden vaimot, äidit ja lesket
- muut kuin maanviljelijät
Jos metsälön omistaa perikunta tai metsälo on muuten useiden omistajien hallinnassa, merkitään sen henkilön ammatti, joka lähinnä vastaa metsälön hoidosta.
7. Metsälön omistajan kokonaismetsäalalla tarkoitetaan hänen omistamiensa metsien yhteispinta-alaa. Pinta-alatiedoista riittää merkitä, onko metsälön koko alle tai yli 40 ha tai siitä ei ole tietoa. (rasti).
8. Alla esimerkki täyttämistävasta.

ESIMERKKI

päivämäärä (ohje 2)	työn laatu (kuten työpäiväkirjassa) (ohje 3)	työn kesto aika, tuntia (ohje 4)	metsälön omistajan ammatti (jos useita omistajia, merkitään metsälön hoidosta vastaavan ammatti) (ohje 6)	täytetään vain, jos työ kohdistuu tietyn omistajan metsälöön		
				alle 40	yli 40	ei tietoa
4.6.	YML:n 2§:n suunnitelma	4	maanviljelijä		x	
4.6.	mä-kylvön työnjohto	2	kauppias	x		
5.6.	lauantai, ei töitä					
6.6.	sunnuntai					
7.6.	toimistotöitä	4				
7.6.	luovutusmittauksen avust	2	insinööri			x
7.6.	metsälösuunnitelman laad.	2	maanviljelijä		x	

Lomake A

täytetään vain, jos työ
kohdistuu tietyn omistajan
metsäliikkeen

päivä- määrä (ohje 2)	työn laatu (kuten työ- päiväkirjassa) (ohje 3)	työn kes- toaika, tuntia (ohje 4)	metsäliikkeen omis- tajan ammatti (jos useita omistajia, mer- kitään metsä- liikkeen hoidosta vastaavan ammat- ti (ohje)6)	metsäliikkeen omis- tajan kokonais- metsäala, ha (ohje 7)		
				alle 40	yli 40	ei tietoa
9.6	toimistotöitä	5				
9.6	ist.tarkastus ja hyväks.	1	maanviljelijä	X		
9.6	- " -	1	- " -		X	
9.6	- " -	1	- " -		X	
9.6	- " -	1	- " -		X	
10.6	tilinmaksu	1	liikemies	X		
10.6	- " -	1	maanviljelijä		X	
10.6	- " -	1	- " -	X		
10.6	ist.tarkastus ja hyväks.	2	opettaja		X	
10.6	- " -	1	maanviljelijä	X		
11.6	toimistotöitä	7				
11.6	ist.tarkastus ja hyväks.	2	maanviljelijä		X	
12.6	lauantai,ei töitä					
13.6	sunnuntai					
14.6	ist.tarkastus ja hyväks.	1	maanviljelijä		X	
14.6	- " -	1	- " -	X		
14.6	- " -	2	- " -	X		
14.6	- " -	1	teknikko	X		
15.6	- " -	3	maanviljelijä		X	
15.6	- " -	1	- " -	X		
15.6	- " -	1	- " -		X	
16.6	- " -	2	- " -		X	
16.6	- " -	1	- " -		X	
16.6	- " -	1	urakoitsija		X	
16.6	Mny:n hall.kokous	2				
17.6	ist.tarkastus ja hyväks.	1	maanviljelijä	X		
17.6	- " -	1	- " -		X	
17.6	- " -	2	- " -		X	
17.6	- " -	1	- " -		X	
17.6	- " -	1	rautatietiläinen	X		
18.6	- " -	2	työnjohtaja	X		

METSÄTEKNIKKO

METSÄNOMISTAJIEN KOULUTUSTOIMINTA 1.1 - 30.6.1971

Lomake koskee tilaisuuksia, joissa metsänhoitoyhdistys on ollut järjestäjänä. Tiedustelun tarkoituksena on selvittää eri koulutusmuotoihin osallistuneiden metsänomistajien määrä ja ammattijakautuma. Mikäli osanottajien määrästä ei ole saatavissa tarkkoja tietoja, pyydämme Teitä ilmoittamaan oman arvionne niistä. Maanviljelijämetsänomistajien osuus osanottajamäärästä merkitään tarkkana henkilölukuna. Osanottajien yhteismäärään ei lueta tilaisuuden järjestäjiä.

koulutuksen muoto	paikka, aika	käsitellyt aiheet	osanottajien määrä, yht.	osanottajista maanviljelijöitä tai heidän perh. jäseniään
1. METSÄPÄIVÄT	9.6. Pääjärvenmäki	Taitokilp. taimikonh.	12	12
	11.6. Pääjärvi	Taitokilp. taimikonh.	18	15
	14.6. Humppi	Taimikonh. ja lannoitus	22	22
	23.6. Humppi	Metsätaitokilpailu	21	20
2. RETKEILYT	Tuomarniemi 22.6.	Taimiston hoito	33	29
3. TUPAILLAT				
4. ESITELMÄTILAISUUDET				
5. METSÄTA-LOUDELLISET KILPAILUT	Karstula	Lannoituskilpailu	14	12
6. MUU KOULUSTOIMINTA				
				KÄÄNNÄ =====

- No 126 Matti Palo: Valtion metsäteollisuus- ja metsätalousyriyten koordinointi.
Coordination of State-owned forestry and forest-industry firms in Finland. 4,—
- No 127 Terho Huttunen: Suomen puunkäyttö, poistuma ja metsätase vuosina 1969—71.
Wood consumption, total drain and forest balance in Finland in 1969—71. 5,—
- No 128 Veijo Heiskanen ja Pentti Rikkinen: Havusahatukkien todellisen kiintomitan määrittäminen latvaläpimitan perusteella.
Determination of the true volume of coniferous saw logs on the basis of top diameter. 5,—
- No 129 Bo Långström: Insektisidien käyttö havupuiden taimien suojaukseen tukkimiehentään (*Hylobius abietis* L.) tuhoilta.
The use of insecticides for protection of coniferous planting stock against the large pine weevil (*Hylobius abietis* L.) 1,—
- No 130 Metsätilastollinen vuosikirja 1970.
Yearbook of forest statistics 1970. 10,—
- No 131 Pertti Harstela: Puunkorjuumenetelmien ergonominen kehitys ja erät työntekijään kohdistuvat fyysiset vaikutukset.
The ergonomic development of the forest work methods and some physic effects on workers. 2,50
- No 132 Simo Poso ja Matti Kujala: Ryhmitetty ilmakuva- ja maasto-otanta Inarin, Utsjoen ja Enontekiön metsien inventoinnissa.
Groupwise sampling based on photo and field plots in forest inventory of Inari, Utsjoki and Enontekiö. 4,—
- No 133 Matti Palo: Metsällisten projektien verkkosuunnittelu.
Planning forestry projects by means of network analysis. 5,—
- 1972 No 134 Aarne Reunala — Ilpo Tikkanen: Metsätilanomistajat metsätalouden edistämistoiminnan kohteena Keski-Suomessa.
Non-farmer forest owners and promotion of private forestry. 4,—

Myynti — Available for sale at: Valtion painatuskeskus, Annankatu 44, Helsinki 10, p. 645 121
Merkintä O D C tarkoittaa metsäkirjallisuuden kansainvälistä Oxford-luokitusjärjestelmää